

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**STANDARDY PODMÍNEK OMEZENÍ OSOB
UMÍSTĚNÝCH V POLICEJNÍCH CELÁCH
NA OSOBNÍ SVOBODĚ V KONTEXTU
LIDSKÝCH PRÁV**

Autor práce: Jakub Rybička, DiS.
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Hála
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jakub Rybička, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Standardy podmínek omezení osob umístěných v policejních celách na osobní svobodě v kontextu lidských práv

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Standards of Conditions of Restriction of Personal Freedom of Persons Placed in Police Cells in the Context of Human Rights

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

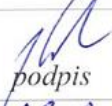
Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Jaroslav Hála

Datum zadání bakalářské práce: listopad 2024

Cíl bakalářské práce: Cílem práce je posoudit standardy podmínek omezení osobní svobody v policejních celách z hlediska ochrany lidských práv, identifikovat případné nedostatky a navrhnout doporučení pro jejich zlepšení v souladu s mezinárodními a národními normami. Vedlejším cílem je porovnat současné podmínky v policejních celách s relevantními standardy v jiných státech, zjistit příklady dobré praxe a navrhnout inspirativní opatření, která by mohla přispět ke zvýšení ochrany lidských práv osob omezených na osobní svobodě.

Student: Jakub Rybička, DiS.	27. 11. 2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Hála	9. 12. 24 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	9. 12. 2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	11. 12. 2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	20. 1. 2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu práce PhDr. Jaroslavu Hálovi za jeho cenné rady, připomínky, a metodické vedení v průběhu zpracování bakalářské práce a také za ochotu a vstřícný přístup.

ABSTRAKT

RYBIČKA, J., *Standardy podmínek omezení osob umístěných v policejních celách na osobní svobodě v kontextu lidských práv*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 96 s. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Jaroslav Hála.

Klíčová slova: lidská práva, omezení osobní svobody, policejní cely, umístění do policejní cely.

Bakalářská práce se zaměřuje na analýzu podmínek omezení osobní svobody v policejních celách v České republice, přičemž klade důraz na ochranu lidských práv. Cílem je posoudit současné podmínky v policejních celách, identifikovat nedostatky v praxi a navrhnout opatření pro jejich zlepšení v souladu s platnými národními a mezinárodními normami. Práce se skládá z teoretické a empirické části. Teoretická část zkoumá právní rámec a normy týkající se umístění osob do policejních cel, zatímco empirická část využívá deskriptivní případovou studii, postavenou na kvalitativním výzkumu prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů. Byly využity metody otevřeného kódování, kategorizace a interpretativní fenomenologické analýzy. Výsledky výzkumu mohou přispět k hlubšímu pochopení podmínek v policejních celách a poskytovat návrhy pro zlepšení ochrany lidských práv osob omezených na osobní svobodě v těchto zařízeních.

ABSTRACT

RYBIČKA, J. *Standards of Conditions of Restriction of Personal Freedom of Persons Placed in Police Cells in the Context of Human Rights*: Bachelor Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 96 pgs. Supervisor: PhDr. Jaroslav Hála.

Key words: human rights, restrictions on personal freedom, police cells, placement in a police cell.

The bachelor's thesis focuses on the analysis of the conditions of restriction of personal liberty in police cells in the Czech Republic, with an emphasis on the protection of human rights. The aim is to assess the current conditions in police cells, identify shortcomings in current practices and propose measures for their improvement in accordance with applicable national and international standards. The thesis consists of a theoretical and empirical part. The theoretical part examines the legal framework and standards regarding the placement of persons in police cells, while the empirical part utilizes a descriptive case study based on qualitative research through semi-structured interviews. The author used methods of open coding, categorization and interpretive phenomenological analysis. The research results can contribute to a deeper understanding of the conditions in police cells and provide suggestions for improving the protection of the human rights of persons restricted in personal liberty in these facilities.

OBSAH

ÚVOD	9
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	11
2 SOUČASNÝ STAV	12
2.1 Právní regulace a životní podmínky osob umístěných v policejních celách v České republice	15
2.1.1 Osoba zajištěná	16
2.1.2 Osoba zadržená	17
2.1.3 Osoba zatčená	19
2.1.4 Prohlídka osoby	20
2.1.5 Osobní prohlídka	21
2.1.6 Lékařské vyšetření před umístěním osoby do policejní cely	22
2.1.7 Poučení osoby o jejích právech a povinnostech	23
2.2 Lidská práva	24
2.2.1 Všeobecná deklarace lidských práv	26
2.2.2 Osobní svoboda	29
2.3 Příklady dobré praxe	30
2.3.1 Příprava návštěvy	32
2.3.2 Průběh návštěvy	32
2.3.3 Výsledky kontrol	33
2.3.4 Právní pomoc	34
2.3.5 Podání stížnosti	34
2.3.6 Soukromí a důstojnost	35
2.3.7 Zdravotní péče	35
2.3.8 Stravování	36
2.3.9 Vybavení cely	36
3 VLASTNÍ VÝZKUM	38

3.1	Charakteristika respondentů	40
3.2	Výzkumné otázky	41
3.3	Analýza polostrukturovaných rozhovorů	42
3.4	Výsledky výzkumu	62
4	ZÁVĚR	64
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	66
	SEZNAM ZKRATEK.....	68
	SEZNAM TABULEK.....	69
	SEZNAM PŘÍLOH.....	70

ÚVOD

Omezení osobní svobody při umístění osob do policejních cel představuje zásah do základních práv a svobod jednotlivce a mělo by být vždy prováděno v souladu s právními předpisy, kterými se policisté při tomto postupu musí řídit, tak aby byla co nejvíce chráněna práva a lidská důstojnost těchto osob. Téma podmínek v policejních celách, kam jsou osoby umístěny na základě předchozího omezení osobní svobody, je nejen právně významné, ale i eticky a morálně citlivé. Jako policista, který se s tímto tématem setkává v rámci praxe, vnímám, jak důležité je, aby proces umístění osob do policejních cel byl prováděn s maximálním respektem k lidským právům, a to jak v rámci samotného umístění, tak během pobytu osoby v policejní cele. Tato oblast, i když se může zdát na první pohled jednoduchá, má zásadní důsledky pro jednotlivce, ale také pro důvěru veřejnosti v Policii České republiky.

Téma podmínek omezení osobní svobody v policejních celách jsem si vybral s ohledem na mé zkušenosti s touto problematikou, když jsem v rámci své praxe pracoval jako policista na základním útvaru Policie České republiky. V rámci své praxe jsem se pravidelně podílel na rozhodování o umístování osob do policejních cel a byl jsem odpovědný za umístění osob v rámci toho procesu. Tato problematika je pro mě nejen profesně relevantní, ale i eticky důležitá. Během své služby jsem se setkal s konkrétními výzvami a problémy, které souvisejí s podmínkami v policejních celách, a tyto zkušenosti mě motivovaly k hlubšímu prozkoumání této oblasti.

Teoretická část bakalářské práce se soustředí na podrobné zpracování rozdělení policejních cel a určení, jaké osoby mohou být do těchto cel umístěny a po jakou maximální možnou dobu. Tato část se zaměří na právní rámec, který stanoví, za jakých podmínek může být osoba umístěna do cely, jaké jsou její práva, ale také povinnosti během pobytu v policejní cele a jaké jsou povinnosti policistů při zajišťování těchto práv. Součástí teoretické části bude rovněž detailní zhodnocení předpisů týkajících se práv a povinností při umístování osob do policejních cel, jakož i výsledků šetření a doporučení, která byla vydána v souvislosti s kontrolami veřejného ochránce práv. Tyto kontroly poskytují cenné poznatky a ukazují, jakým způsobem může být současná praxe vylepšena. Dále bude pozornost věnována specifickým, která se týkají různých kategorií osob, které mohou být do policejní cely umístěny, jako jsou například osoby mladistvé, osoby se zdravotními problémy nebo osoby s psychickými problémy.

Empirickou část bakalářské práce tvoří výzkum, který se zaměřuje mimo jiné na posouzení souladu praxe s legislativními a mezinárodními standardy, identifikaci nedostatků a návrhy na jejich odstranění. Přičemž samotný výzkum je realizován formou deskriptivní případové studie s využitím polostrukturovaných rozhovorů s policisty, kteří mají s danou problematikou praktické i odborné zkušenosti. Data jsou zpracována pomocí otevřeného kódování, kategorizace a interpretativní fenomenologické analýzy.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Bakalářská práce je zaměřena zejména na výzkum, který bude probíhat formou deskriptivní případové studie. Tento výzkum bude založen na sběru kvalitativních dat prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s policisty, kteří se tématu policejních cel věnují v rámci své policejní praxe téměř každý den. Tento výzkum má za cíl nejen zhodnotit stávající praxi, ale také identifikovat konkrétní problémy a výzvy, kterým policisté čelí při zajišťování podmínek osob umístěných v policejních celách. Hlavním cílem je získat cenné názory a zkušenosti, které mohou přispět k lepšímu pochopení této problematiky a k identifikaci možností pro její zlepšení.

Data budou sbírána prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů, které umožní respondentům vyjádřit jejich osobní názory, zkušenosti a doporučení v oblasti, která se přímo týká jejich profesní praxe, jelikož se problematice umístění osob do policejních cel věnují z pohledu zaměření na kontroly postupů, nebo se tato problematika přímo dotýká jejich běžné praxe. Po získání dat bude následovat analýza, při které budou použity metody otevřeného kódování a kategorizace a následně budou podrobeny interpretativní fenomenologické analýze, což umožní hlubší porozumění zkušenostem respondentů a poskytne jasnější obraz o tom, jakým způsobem lze současnou praxi zlepšit.

Praktická část bakalářské práce by měla přinést cenné údaje, které umožní propojit teoretické informace s konkrétními zkušenostmi policistů z praxe a přispět tak k případnému navrhování reálných opatření pro zlepšení podmínek v policejních celách. Cílem tohoto výzkumu je nejen analyzovat současný stav, ale také přispět k odborné diskuzi o možnostech zlepšení, které by mohly přispět k efektivní ochraně lidských práv při umístění osob do policejních cel a tím ke zlepšení důvěry veřejnosti v současný systém, který Policie České republiky při tomto oprávnění využívá.

2 SOUČASNÝ STAV

Nejprve je třeba vysvětlit základní pojmy, kterými se bakalářská práce v teoretické části zabývá a zároveň popsat současný stav, který při umístění osob do policejní cely Policie České republiky při tomto oprávnění využívá.

Policejní celou, nebo též celou předběžného zadržení, se rozumí cela určená pro krátkodobé umístění osoby omezené na osobní svobodě na dobu nezbytně nutnou, není-li možné nebo účelné tuto osobu umístit do cely pro vícehodinové umístění. Dále se tedy jedná o policejní celu určenou pro vícehodinové umístění osoby omezené na osobní svobodě, a to na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však ve lhůtě stanovené právním předpisem. Účelem oprávnění umístit osobu do policejní cely je tedy osobu izolovat, popřípadě ji umístit na takovém místě, kde nebude moci pokračovat v protiprávním jednání, nebo než bude rozhodnuto o jejím umístění do vazby a tímto způsobem zabezpečit efektivní plnění úkolů Policie ČR.¹

Na policejní celu jsou kladeny zvláštní požadavky. Musí být hygienicky nezávadná a musí odpovídat svému účelu. Taktéž je zapotřebí, aby v cele nebyly umístěny předměty, které by osoba zde umístěná mohla použít k ohrožení vlastního života, zdraví policisty anebo jiných osob.

Policejní cely se v České republice dělí zejména na dvě kategorie, a to podle délky pobytu, po kterou je možné osoby do těchto prostor umístit. Z těchto kategorií vychází také uspořádání a vybavení policejních cel, aby odpovídaly současným normám a respektovaly základní lidská práva a potřeby.

Cela pro krátkodobé umístění

Jak již název sám napovídá, do cely pro krátkodobé umístění lze osobu omezenou na osobní svobodě umístit pouze krátkodobě na dobu nezbytně nutnou, a to v celkovém součtu nejdéle na dobu 6 hodin. Poté musí být osoba z cely propuštěna, nebo umístěna do policejní cely pro vícehodinové umístění. Do těchto cel se ve většině případů umísťují osoby, které jsou omezeny na osobní svobodě pouze na krátkou dobu, a to z důvodu provedení nějakého úkonu, nebo byla-li osoba omezena z důvodu jejího

¹ ŠTEINBACH M., ŠLESINGER R., ZIMMERMANN M., BÍLEK M., HLAVÁČOVÁ K. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. 2. vydání. Praha, 2019, s. 32.

předání soudu, školskému zařízení, nebo do rodinné nebo obdobné péče. Všechny krátkodobé cely jsou vybaveny lavicí, která musí být pevně spojena s podlahovou částí nebo stěnou cely. Lavice je tvořena ocelovým rámem. Horní dřevěná část je do rámu uchycena zapuštěnými šrouby, vpředu s přiměřenou mezerou tak, aby v případě nutnosti v tomto místě mohlo dojít k připoutání osoby. Cely jsou stavebně technická zařízení umožňující policii oddělit a uzavřít vybrané části prostorů s využitím kovové konstrukce a souvisejících stavebních materiálů a prvků. Umísťují se podle možností a potřeb uživatele (např. části chodeb, místností, hal, odpočívadel), ale tak, aby nebyla snižována lidská důstojnost umístěných osob. Musí být řešeny tak, aby policista, který vykonává jejich ostrahu, měl možnost provádět vnější vizuální dohled a kontrolu umístěných osob bez nutnosti vstupu do cel, přičemž lze k tomuto využít i příslušná technická zařízení. Taktéž prostor uvedených cel musí být monitorovaný kamerovým systémem, který disponuje obrazovkou, na níž je možné prostor cely sledovat. Obrazovka se nachází v místnosti dozorčí služby, popřípadě v místnosti pro policistu, který zabezpečuje ostrahu cely. Hygienické zařízení nemusí být součástí cely, avšak v takovém případě je třeba zabezpečit k poskytnutí základní hygieny možnost použití toalety a umyvadla s tekoucí vodou.²

Cela pro vícehodinové umístění

Do cely pro vícehodinové umístění je možné umístit osobu omezenou na osobní svobodě na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však ve lhůtě stanovené právním předpisem. Při současné právní úpravě se jedná o dobu 72 hodin, z čehož 48 hodin připadá policejnímu orgánu pro provedení nezbytných úkonů trestního řízení a následných 24 hodin je určeno soudu pro rozhodnutí o umístění osoby do vazby. Tato doba se počítá od omezení osoby na osobní svobodě až do doby jejího případného propuštění z policejní cely. Po uplynutí této doby musí být omezená osoba propuštěna z cely na svobodu a musí být taktéž ukončeno její omezení na osobní svobodě. Celková možná doba umístění osoby v policejní cele je tedy základním rozlišením od krátkodobé cely. Dále se od sebe odlišují také vybavením. V cele pro vícehodinové umístění musí mít omezená osoba k dispozici hygienické zařízení, a to po celou dobu trvání umístění. Jedná se o toaletu, která musí být mimo dosah kamerového systému, jenž zajišťuje dohled nad prostorem cely ze strany policisty, který zajišťuje její střežení. Dále musí

² ČESKO. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159 ze dne 2. prosince 2009 o eskortách, střežení osob a o policejních celách. Příloha 2. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2025-01-05].

být v cele umyvadlo s tekoucí vodou. Dalším významným rozdílem je povinnost, aby cela byla vybavena lůžkem o rozměru 80x200 cm, které musí být pevně spojeno s podlahou cely. Každé lůžko musí být vybaveno příkrývkou. V cele musí být taktéž umístěn stolek o rozměru 90 x 40 cm, který je pevně spojen s podlahou cely.³

Poskytování stravy a režim v policejní cele

Jedním z neopomenutelných práv osoby, která je umístěna v policejní cele, je právo na poskytnutí stravy. Zpravidla třikrát denně s tím, že strava jí je poskytována v obvyklou denní dobu, a to po šesti hodinách od jejího omezení. Často se tedy stává, že osoba, která je do cely umístěna v běžnou denní dobu oběda, a to krátce po jejím omezení, má právo na stravu v podobě oběda ihned. Je povinnost zajistit umístěné osobě jedenkrát denně teplou stravu. Osoba se však může rozhodnout, že stravu od policie nepřijme, a v případě, že disponuje vlastními finančními prostředky, je povinností útvaru, u kterého je umístěna, zajistit jí stravu podle jejího výběru, samozřejmě pouze za předpokladu, že je to v možnostech policie. Běžné stravování je hrazeno z prostředků útvaru policie, které jsou k dispozici na každém oddělení, pokud jsou zde cely zřízeny. Úhrada nákladů spojených se stravováním se od osoby omezené na svobodě nepožaduje. Pro osoby, které se s umístěním do policejní cely nikdy nesetkaly, je možná těžké představit si, jak takové stravování v cele probíhá. Z praxe vím, že ranní strava má podobu pečiva a nějaké přílohy. V době oběda se jedná o nákup teplého jídla v provozovnách veřejného stravování. Jídlo v obvyklé denní době večere má opět podobu pečiva a nějaké přílohy. Existuje možnost vybrat, které z jídel bude během dne teplé, může se jednat o oběd, nebo večeři.

Stravování v policejní cele upravuje Nařízení Ministerstva vnitra č. 21 ze dne 29. června 2022, kde je přesně vymezen finanční limit hodnoty potravin pro zabezpečení stravování osob omezených na osobní svobodě. Jedná se o částku 120,- Kč na osobu na a den včetně daně z přidané hodnoty. V případě dílčího stravování je možné poskytnout osobě snídani v maximální výši 30,- Kč. Oběd může být zajištěn do částky 50,- Kč a večeři do 40,- Kč. Při nákupu jednoho teplého jídla denně

³ ČESKO. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159 ze dne 2. prosince 2009, o eskortách, střežení osob a o policejních celách. Příloha 1. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [vid. 2025-01-05].

z provozoven veřejného stravování se částka na pořízení oběda nebo večeře zvyšuje o 150 %. Jedná se tedy o částku 125,- Kč za oběd a 120,- Kč za večeři.⁴

V cele s přihlédnutím k okolnostem, zejména k době, kdy je osoba do policejní cely umístěna, je stanoven následující režim:

- 06:00–06:30 hodin – budíček;
- 06:30–07:00 hodin – hygiena;
- 07:00–08:00 hodin – snídanež;
- 12:00–13:00 hodin – oběd;
- 18:00–19:00 hodin – večeře;
- 22:00–06:00 hodin – noční klid.

2.1 Právní regulace a životní podmínky osob umístěných v policejních celách v České republice

Policista má podle současné právní úpravy zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky oprávnění umístit osobu do policejní cely, a to za určitých podmínek. Tyto podmínky jsou zakotveny právě v zákonu o Policii České republiky, kdy se jedná o osoby omezené na osobní svobodě. V tomto zákoně je v ustanovení § 28 uveden taxativní výčet druhů omezení, u kterých je možné osobu do policejní cely umístit. Osobu umisťuje dozorčí služba, nebo jiný pověřený policista na žádost policejního orgánu, který o omezení osoby na osobní svobodě rozhodl, nebo jej o to požádal soud, případně se může jednat o policejní orgán, který s osobou omezenou na osobní svobodě provádí úkony. Níže jsou vyjmenované osoby, které lze do policejní cely umístit. Jedná se o osobu:

- a) „zajištěnou,
- b) zadrženou,
- c) zatčenou,
- d) dodávanou do výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy,

⁴ ČESKO. Nařízení Ministerstva vnitra č. 51 ze dne 31. října 2013, o stravování a úhradě nákladů za stravování osob omezených na osobní svobodě PČR. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR. [vid. 2025-01-23].

- e) převzatou policistou k provedení procesních úkonů z vazby, výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranného léčení nebo ochranné výchovy, nebo
- f) předvedenou podle § 63 nebo 65, nelze-li pro odpor osoby zajistit provedení úkonu uvedeného v § 63 nebo 65⁵.

Dále ustanovení § 30 zákona o Policii České republiky hovoří o umístění osob do policejních cel s ohledem na nemožnost jejich společného umístění. Není možné do jedné cely společně umísťovat osoby různého pohlaví, mladší 18 let a dospělé, zadržené nebo zatčené, u nichž lze předpokládat, že proti nim bude vedeno společné trestní řízení nebo spolu jejich trestní věci souvisejí. Také nelze společně umístit osoby, které se chovají agresivně, nebo u nich lze takové chování předpokládat.⁶

2.1.1 Osoba zajištěná

Zajištění osoby je uvedeno v ustanovení § 26 zákona o Policii České republiky, kde je jasný výčet okolností, za kterých lze osobu policistou zajistit. „Policista je oprávněn zajistit osobu, která:

- a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek,
- b) v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozuje majetek anebo slovně uráží policistu nebo jinou osobu,
- c) má být předvedena podle jiného právního předpisu,
- d) utekla z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření nebo ochranné výchovy anebo ze zabezpečovací detence,
- e) při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk,
- f) byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci,
- g) není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci,
- h) je nezletilá, je-li to nezbytné pro její navrácení do rodičovské nebo jiné obdobné péče jejímu zákonnému zástupci, nebo

⁵ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. 2. vydání. Praha, 2014, s. 119.

⁶ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. 2. vydání. Praha, 2014, s. 121.

- i) byla dopadena na základě pronásledování podle § 92 prováděném příslušníkem zahraničního bezpečnostního sboru.

Policista po pominutí důvodu zajištění osobu neprodleně propustí, nestanoví-li zákon o Policii České republiky jinak. Je-li pro to právní důvod, předá osobu příslušnému orgánu nebo zařízení pro výkon ochranného opatření.

Zajištění může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody, zajištění podle písm. i) však nesmí trvat déle než 6 hodin, pokud příslušný orgán cizího státu nepožádá o omezení osoby na svobodě za účelem vydání nebo předání, přičemž hodiny mezi půlnocí a devátou hodinou ranní se nezapočítávají.⁷

Z mého pohledu jako policisty, který u Policie České republiky slouží již 17 let, je nejčastějším důvodem pro zajištění osoby zakotven v písmenu f), kde je uvedeno, že jde o osobu, která byla přistižena při jednání, které má znaky přestupku, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci. Tento důvod je nejčastější a také nejvíce využíváný. Jedná se často o osoby pod vlivem alkoholických nápojů nebo omamných a psychotropních látek, které v nich vzbuzují dojem, že jsou silnější, než tomu ve skutečnosti je. Drogy ovlivňují vnímání a zajištěné osoby si mnohdy svoje chování vůbec neuvědomují. Právě z těchto důvodů je časté, že dojde k jejich zajištění, jelikož je důvodná obava, že svoje jednání budou opakovat.

2.1.2 Osoba zadržená

„Zadržením se rozumí omezení osobní svobody pro účely trestního řízení. Jeho podstatou je krátkodobé omezení osobní svobody za účelem přezkoumání důvodů vazby dle ustanovení § 67 trestního řádu a tyto důvody musí být naplněny.“⁸

Zadržení je také definováno jako „opatření, kterým se na základě zákona, z důvodů a způsobem uvedeným v zákoně omezuje osobní svoboda člověka od okamžiku sdělení, že osoba je zadržena (zatčena, zajištěna, předváděna) do okamžiku jejího předání příslušným orgánům oprávněným k provedení dalších úkonů a opatření“.⁹

⁷ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. 2. vydání. Praha, 2014, s. 103.

⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. Komentář. 7. vydání. Praha, 2013, s. 965.

⁹ STRAUS, J. a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. rozšířené vydání. Plzeň, 2008, s. 257.

Statut zadržení osoby je pevně zakotven v trestním řádu, zákon č. 141/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v němž jsou jasně vymezeny důvody pro zadržení osoby, ať již se jedná o zadržení osoby obviněné policejním orgánem dle ustanovení § 75, nebo zadržení osoby podezřelé dle ustanovení § 76. Policejní orgán má povinnost osobu zadrženou nejpozději do 48 hodin od zadržení předat soudu, který rozhoduje o jejím vzetí do vazby, v opačném případě musí být propuštěna na svobodu. Soud, který o vazbě rozhoduje, má následující lhůtu 24 hodin, aby o vzetí osoby do vazby rozhodl.

Ustanovení § 75 zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) v platném znění hovoří o zadržení osoby obviněné policejním orgánem: „Jestliže je tu některý z důvodů vazby (§ 67) a pro neodkladnost věci nelze rozhodnutí o vazbě předem opatřit, může policejní orgán obviněného zadržet prozatím sám. Je však povinen provedené zadržení státnímu zástupci bezodkladně ohlásit a předat mu opis protokolu, který sepsal při zadržení, i další materiál, který státní zástupce potřebuje, aby popřípadě mohl podat návrh na vzetí do vazby. Návrh musí být podán tak, aby obviněný mohl být nejpozději do 48 hodin od zadržení odevzdán soudu, jinak musí být propuštěn na svobodu.“¹⁰

Zadržení obviněného je jedním z opatření, které slouží k zajištění přítomnosti obviněného (proti osobě již bylo zahájeno trestní stíhání), a to za účelem přezkoumání důvodu vazby. Jedná se o opatření, nikoliv o rozhodnutí. Není proto možno vůči němu použít opravné prostředky. Policejní orgán je povinen zadržení bezodkladně hlásit státnímu zástupci, předat mu opis protokolu a spisový materiál, aby popřípadě mohl podat soudci návrh na vzetí do vazby.¹¹

V ustanovení § 76 zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) se dále hovoří o institutu zadržení osoby podezřelé:

1. „Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může, je-li dán některý z důvodů vazby (§ 67), policejní orgán v naléhavých případech zadržet, i když dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání (§ 160 odst. 1). K zadržení je třeba předchozího souhlasu státního zástupce. Bez takového souhlasu lze zadržení provést, jen jestliže věc nesnese odkladu a souhlasu předem nelze dosáhnout, zejména byla-li osoba přistižena při trestném činu nebo zastižena na útěku.

¹⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha, 2008, s. 588.

¹¹ JELÍNEK, J. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. vydání. Praha, 2022, s. 765.

2. Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.¹²

Obě dvě podmínky uvedené v odstavci pod č. 1 musí být splněny současně. Osoba je přistižena při činu, jednak když je přistižena v okamžiku jeho páčání, nebo byla-li hned po činu pronásledována a dostižena, anebo když byla přistižena za okolností ukazujících na její účast na činu.¹³

2.1.3 Osoba zatčená

Zatčení osoby je jasně vymezeno v trestním řádu, a to konkrétně v ustanovení § 69 takto:

1. „Jestliže je dán některý z důvodů vazby (§ 67) a obviněného nelze předvolat, předvést nebo zadržet a zajistit tak jeho přítomnost u výslechu, vydá v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce a v řízení před soudem předseda senátu příkaz, aby byl obviněný zatčen.
2. Příkaz k zatčení musí vedle údajů zajišťujících, že obviněný nebude zaměněn s jinou osobou, obsahovat stručný popis skutku, pro nějž je obviněný stíhán, označení trestného činu, který se v tomto skutku spatřuje, a přesný popis důvodů, pro které se příkaz k zatčení vydává.
3. Zatčení provedou na podkladě příkazu policejní orgány, které jsou též povinny, je-li toho k provedení příkazu třeba, vypátrat pobyt obviněného.
4. Policejní orgán, který obviněného na základě příkazu zatkl, je povinen ho neodkladně, nejpozději však do 24 hodin, dodat soudu, jehož soudce příkaz vydal, nebo na místo umožňující tomuto soudu provést výslech prostřednictvím videokonferenčního zařízení; není-li to výjimečně možné vzhledem k nepředvídatelným okolnostem, musí být obviněný dodán nejpozději 24 hodin

¹² ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád*. Komentář. 6. vydání. Praha, 2008, s. 593.

¹³ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň, 2017, s. 195.

od zatčení jinému věcně příslušnému soudu. Nestane-li se tak, musí být obviněný propuštěn na svobodu.

5. Soudce soudu, který příkaz k zatčení vydal, musí obviněného neprodleně vyslechnout, rozhodnout o vazbě a toto rozhodnutí oznámit obviněnému do 24 hodin od doby, kdy byl obviněný dodán na místo výslechu. Provádí-li výslech obviněného výjimečně jiný věcně příslušný soudce, jemuž byl obviněný dodán vzhledem k nepředvídatelným okolnostem, informuje o jeho výsledku soudce soudu, který příkaz k zatčení vydal. Tento soudce po získání informace o výslechu rozhodne o vazbě a své rozhodnutí oznámí prostřednictvím soudce provádějícího výslech obviněnému. Není-li obviněnému rozhodnutí o vazbě oznámeno do 24 hodin od doby, kdy byl dodán na místo výslechu, musí být propuštěn na svobodu. Obviněný má právo požadovat, aby obhájce byl přítomen při jeho výslechu, pokud je v uvedené lhůtě dosažitelný.
6. Obviněného, který byl vzat do vazby, dodají do místa výkonu vazby policejní orgány.“¹⁴

2.1.4 Prohlídka osoby

U osoby, která je omezena na osobní svobodě a je předpoklad, že bude následně umístěna do policejní cely, má policista povinnost provést prohlídku. O prohlídce osoby před jejím umístěním hovoří ustanovení § 29 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Jedná se o to, že „před umístěním osoby do cely je policista oprávněn přesvědčit se, zda tato osoba u sebe nemá zbraň nebo jinou věc způsobitou ohrozit život anebo zdraví a takovou věc odebrat. Za tímto účelem je oprávněn provést prohlídku osoby. Je-li věcí podle věty první zdravotní pomůcka, jejíž odnětí způsobuje psychickou nebo fyzickou újmu, musí být pro odebrání zvláštní důvod“.¹⁵

Prohlídka osoby zahrnuje zkoumání těla s přímým fyzickým kontaktem nebo vizuálním pozorováním odhalené kůže, stejně jako kontrolu oděvu a věcí, které osoba u sebe má. Tato prohlídka je vykonávána osobou stejného pohlaví. Není to však osobní prohlídka podle trestního řádu, která se provádí za účelem ověření podezření, že osoba u sebe má věc, která je důležitá pro trestní řízení. Policista má pravomoc zabavit nebezpečné předměty, jako jsou zbraně, které by mohly ohrozit bezpečnost, a to jak svou vlastní, tak i bezpečnost jiných osob. Zákon o Policii České

¹⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha, 2008, s. 501.

¹⁵ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. 2. vydání. Praha, 2014, s. 120.

republiky za zbraň mimo jiné považuje cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznější.¹⁶

Policista, který tuto prohlídku provádí, sepíše úřední záznam o umístění osoby do policejní cely, sepíše seznam odebraných věcí a kopii seznamu předá osobě umístěné v policejní cele. Umístěná osoba se pod výčet odebraných věcí podepíše, čímž stvrdí, že výčet věcí, které měla osoba před umístěním u sebe, odpovídá. Po propuštění osoby z policejní cely se jí proti podpisu věci vrátí. Je důležité uvést, že prohlídka je prováděna s využitím přímých fyzických kontaktů, nebo přímého pozorování odhaleného těla osoby, včetně prohlídky oděvních svršků osoby a věcí, které má osoba u sebe v době prohlídky. Prohlídku mohou provádět pouze osoby stejného pohlaví. Policista je také oprávněn provést prohlídku osoby a odebrat jí zbraň, pokud má být osoba omezena na osobní svobodě. Uvedené oprávnění je zakotveno v ustanovení § 35 zákona o Policii České republiky.

2.1.5 Osobní prohlídka

Je důležité od sebe oddělit pojem prohlídka osoby (popsána v předchozí kapitole) od osobní prohlídky, která je zakotvena v trestním řádu. Osobní prohlídka je jeden z možných úkonů v rámci trestního řízení a slouží k zajištění věci, která je pro trestní řízení důležitá. Jde sice o zásah do nedotknutelnosti osoby, ten je však při dodržení všech zákonných podmínek podle článku 7 odstavce 1 Listiny základních práv a svobod přípustný. Tento postup je upraven v ustanovení § 82–83a trestního řádu. Konkrétně ustanovení § 82 odstavec 3 trestního řádu hovoří o tom, že „osobní prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení“.¹⁷ Odstavec 4 uvedeného paragrafu dále hovoří o tom, že „u osoby zadržené a u osoby, která byla zatčena nebo která se bere do vazby, lze vykonat osobní prohlídku též tehdy, je-li tu podezření, že má u sebe zbraň nebo jinou věc, jíž by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí“.¹⁸ Osobní prohlídka je také popsána v ustanovení § 83b, kde jsou uvedeny její podmínky takto:

1. „Nařídít osobní prohlídku je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo s jeho souhlasem policejní orgán.

¹⁶ MATES, P., SLABÝ, A., ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o policii s komentářem*. 3. vydání. Plzeň. 2023, s. 143.

¹⁷ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha, 2013, s. 1111.

¹⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha, 2013, s. 1111.

2. Nevykoná-li osobní prohlídku orgán, který ji nařídil, vykoná ji na jeho příkaz policejní orgán.
3. Osobní prohlídku vykonává vždy osoba stejného pohlaví.
4. Bez příkazu nebo souhlasu uvedeného v odstavci 1 může policejní orgán vykonat osobní prohlídku jen tehdy, jestliže příkazu nebo souhlasu předem dosáhnout nelze a věc nesnese odkladu, anebo jestliže jde o osobu přistiženou při činu nebo o osobu, na kterou byl vydán příkaz k zatčení. Bez příkazu nebo souhlasu lze též provést osobní prohlídku v případech uvedených v § 82 odst. 4.¹⁹

2.1.6 Lékařské vyšetření před umístěním osoby do policejní cely

Každá osoba je před umístěním do policejní cely dotazována na svůj zdravotní stav. Zda je zraněná nebo trpí nějakou chorobou, zda pravidelně užívá nějakou medikaci, případně jakou a z jakého důvodu. Dále jsou kladeny dotazy na její ovlivnění alkoholem nebo omamnými a psychotropními látkami. Pokud osoba odpoví kladně na některou z kladených otázek, vždy by mělo následovat lékařské vyšetření. To následuje, i pokud osoba odpoví, že je zdravá, ale z jejího chování či vyjadřování je zřejmé, že tomu tak není. Lékařské vyšetření zajišťuje policejní orgán, který o umístění žádá, a to eskortou osoby do nejbližšího lékařského zařízení.

Zákonnou úpravu najdeme v ustanovení § 31 zákona číslo 273/2008 Sb., o Policii České republiky, kde je v 1. a 2. odstavci uvedeno, že:

1. „Osobu, která je zjevně pod vlivem návykové látky, lze umístit do cely za podmínky, že lékař po provedeném vyšetření neshledá důvody pro její umístění na protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanici nebo v jiném zdravotnickém zařízení anebo po provedeném ošetření již nebude podle stanoviska lékaře důvod pro její umístění do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice nebo jiného zdravotnického zařízení.
2. Zjistí-li policista, že osoba, která má být umístěna v cele, je zraněná, nebo upozorní-li tato osoba na svou závažnou chorobu anebo je důvodné podezření, že tato osoba takovou chorobou trpí, zajistí policista její lékařské ošetření a vyžádá vyjádření lékaře k jejímu zdravotnímu stavu.“²⁰

¹⁹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. 7. vydání. Praha, 2013, s. 1135.

²⁰ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. 1. vydání. Praha, 2009, s. 141.

Co se týká závazného pokynu policejního prezidenta č. 159/2009, o eskortách, střežení osob a o policejních celách, jsou v něm podrobně rozebrány situace, které mohou nastat při vyšetření osoby. Jako například, že osoba není schopna umístění do policejní cely, ale je doporučeno její umístění na protialkoholní záchytnou stanici. V takovém případě je umístění do policejní cely odmítnuto a je třeba osobu umístit na protialkoholní záchytnou stanici.

Většinou je osoba po nutném ošetření nebo specializovaném vyšetření shledána schopnou k umístění do policejní cely. Stává se pouze výjimečně, že osoba omezená na osobní svobodě není schopna umístění do policejní cely ani po ošetření nebo s medikací a musí být hospitalizována. Jsou to případy, kdy je osoba vážně zraněna, nebo je pod vlivem alkoholu v takové míře, že je nutné, aby byla hospitalizována pod dozorem odborného personálu lékařského zařízení.

2.1.7 Poučení osoby o jejích právech a povinnostech

Osoba, která je omezena na osobní svobodě, musí být vždy před svým umístěním do policejní cely řádně poučena o svých právech a povinnostech. K tomuto poučení slouží formulář, který je k dispozici v evidenci trestního řízení a jeho přesný název zní „Poučení osoby při umístění do policejní cely“. Tento formulář je součástí formuláře s názvem „Žádost o umístění osoby do policejní cely“, ve kterém najdeme přesný výčet práv a povinností umísťované osoby. Zejména v poučení nalezneme zmínku o tom, že do cely je osoba přijímána na základě rozhodnutí policejního orgánu na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dobu 72 hodin.

Osoba má při umístění a pobytu v cele zejména právo na:

- a) respektování lidské důstojnosti, a aby na ni nebyl činěn fyzický ani psychický nátlak,
- b) právo kontaktovat právního zástupce a právo na poskytnutí právní pomoci, právo o její situaci kontaktovat osobu blízkou nebo jí určenou,
- c) vyšetření, nebo ošetření lékařem,
- d) být informován o dalším úředním postupu a předpokládaném omezení své osoby,
- e) podávat návrhy, podněty a stížnosti,
- f) přiměřený odpočinek, zpravidla v noční době od 22:00 hodin do 06:00 hodin,
- g) provedení základní hygieny,

- h) poskytnutí potřebných léků a zdravotních pomůcek,
- i) přivolání policisty,
- j) poskytnutí stravy.

Osoba umístěná v cele má také určité povinnosti, které při svém umístění a pobytu v cele musí dodržovat. Jedná se zejména o:

- a) řídit se pokyny policisty,
- b) podrobit se prohlídce prováděné osobou stejného pohlaví a vydat věci, k jejichž odebrání je policista oprávněn a kterými by mohla ohrozit zdraví, nebo život vlastní, nebo jiné osoby,
- c) udržovat pořádek v cele,
- d) nepoškodovat zařízení cely,
- e) neprodleně nahlásit policistovi zabezpečujícímu výkon ostrahy cely závady, které vzniknou při pobytu v cele.

2.2 Lidská práva

Základní lidská práva v České republice jsou občanům tohoto státu zaručena jednak Ústavou České republiky, Listinou základních práv a svobod, ale také řadou mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána. Jedná se zejména o Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod.

Listina základních práv a svobod byla dne 9. ledna 1991 schválena Federálním shromážděním ČSFR a publikována ve Sbírce zákonů ČSFR s uvozovacím ústavním zákonem pod č. 23/1991 Sb. a znovu vyhlášena usnesením předsednictva České národní rady 16. prosince 1992 jako součást ústavního pořádku České republiky a ve Sbírce zákonů ČR uveřejněna pod č. 2/1993 Sb.²¹

Předsednictvo České národní rady ze dne 16. prosince 1992 vyhlásilo ústavním zákonem č. 23/1991 Sb. Listinu základních práv a svobod. Listina je podle Ústavy České republiky součástí ústavního pořádku České republiky a byla vyhlášena ve Sbírce

²¹ GERLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V. *Ústavní systém České republiky*. 6. aktualizované vydání. Plzeň, 2022, s. 65.

zákonů. Jedná se o Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

V Listině základních práv a svobod je mimo jiné uvedeno v článku 1, že „lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné“.²² V článku číslo 4, ve druhém odstavci je uvedeno, že „meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod upraveny pouze zákonem“.²³ Odstavec číslo 4 stejného článku uvádí, že „při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena“.²⁴ Dále článek číslo 5 hovoří o tom, že „každý je způsobilý mít práva“.²⁵

Je důležité zmínit zejména článek číslo 8 Listiny základních práv a svobod, tedy, že:

1. „Osobní svoboda je zaručena.
2. Nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Nikdo nesmí být zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku.
3. Obviněného nebo podezřelého z trestného činu je možno zadržet jen v případech stanovených v zákoně. Zadržená osoba musí být ihned seznámena s důvody zadržení, vyslechnuta a nejpozději do 48 hodin propuštěna na svobodu nebo odevzdána soudu. Soudce musí zadrženou osobu do 24 hodin od převzetí vyslechnout a rozhodnout o vazbě, nebo ji propustit na svobodu.
4. Zatknout obviněného je možno jen na písemný odůvodněný příkaz soudce. Zatčená osoba musí být do 24 hodin odevzdána soudu. Soudce musí zatčenou osobu do 24 hodin od převzetí vyslechnout a rozhodnout o vazbě, nebo ji propustit na svobodu.
5. Nikdo nesmí být vzat do vazby, leč z důvodů a na dobu stanovenou zákonem a na základě rozhodnutí soudu.

²² HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKEŠ, M., KOPA, M. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha, 2021, s. 36.

²³ HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKEŠ, M., KOPA, M. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha, 2021, s. 42.

²⁴ HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKEŠ, M., KOPA, M. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha, 2021, s. 42.

²⁵ HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKEŠ, M., KOPA, M. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 1. vydání. Praha, 2021, s. 43.

6. Zákon stanoví, ve kterých případech může být osoba převzata nebo držena v ústavní zdravotnické péči bez svého souhlasu. Takové opatření musí být do 24 hodin oznámeno soudu, který o tomto umístění rozhodne do 7 dnů.²⁶

2.2.1 Všeobecná deklarace lidských práv

Jedná se o nejznámější lidskoprávní dokument na světě obsahující nejznámější katalog lidských práv. Tato deklarace lidských práv byla přijata Valným shromážděním Organizace spojených národů dne 10. prosince 1948. Jde o právně nezávazný dokument, který stále slouží jako výchozí bod pro všechny mezinárodní lidskoprávní úmluvy. Státy, které jsou součástí Organizace spojených národů, se zavázaly, že kromě jiného budou v oblasti lidských práv a základních svobod postupovat také v souladu s Všeobecnou deklarací lidských práv.

Komise pro lidská práva Organizace spojených národů, která Všeobecnou deklaraci vypracovala, se rozhodla nejprve představit více obecný a nezávazný text, který by státy spíše podpořily, než právně závazný dokument. Následně však začala pracovat na závazné mezinárodní smlouvě, které by státům ukládala povinnost dodržovat a chránit lidská práva. Uvedenou smlouvu komise vypracovala v roce 1966, kdy představila Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Všeobecná deklarace lidských práv obsahuje všechna tato práva: hospodářská, občanská, politická, sociální i kulturní.

Všeobecná deklarace lidských práv je jen politickým dokumentem, není tedy právně závazná. Přesto je jedním z nejdůležitějších pramenů mezinárodního práva v oblasti lidských práv.²⁷

Je třeba si uvědomit, že ačkoliv měla tehdy Organizace spojených národů jen čtvrtinu členů oproti dnešním 192, členské státy Organizace spojených národů už tehdy představovaly zástupce různorodých politických systémů, náboženství, kulturních tradic, stupňů ekonomické vyspělosti a různých ideologií. Komise se snažila, aby dokument všechny tyto rozdíly respektoval, avšak i přesto proces přijímání nebyl vůbec jednoduchý. Nakonec se podařilo shrnout a vyzdvihnout hodnoty

²⁶ HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKEŠ, M., KOPA, M. a kol. *Listina základních práv a svobod*. Komentář. 1. vydání. Praha, 2021, s. 46.

²⁷ TOMEŠ, I., KOLDINSKÁ, K. *Sociální právo Evropské unie*. C. H. Beck, Praha, 2003, s. 107.

všem tehdy společné. Všeobecná deklarace se tak stala prvním mezinárodním uznáním práv a svobod každého člověka bez rozdílu.

Všeobecná deklarace inspirovala nejen následný vznik již právně závazných mezinárodních úmluv chránících lidská práva, ale i jednotlivé státy, které do svých ústav začlenily své národní katalogy lidských práv. Mezi nimi nechybí ani Česká republika, a to díky Listině základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky.

Zde je základních 30 článků, které jsou v deklaraci obsaženy:

1. „Všichni lidé rodí se svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv.
2. Každý má všechna práva a všechny svobody, bez jakéhokoli rozlišování, zejména podle rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, majetku, rodu nebo jiného postavení.
3. Každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost.
4. Nikdo nesmí být držen v otroctví nebo nevolnictví; všechny formy otroctví a obchodu s otroky jsou zakázány.
5. Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.
6. Každý má právo, aby byla všude uznávána jeho právní osobnost/subjektivita.
7. Všichni jsou si před zákonem rovni a mají právo na stejnou ochranu zákona bez jakéhokoli rozlišování.
8. Každý má právo, aby mu příslušné vnitrostátní soudy poskytly účinnou ochranu.
9. Nikdo nesmí být svévolně zatčen, držen ve vazbě nebo vyhoštěn do vyhnanství.
10. Právo na spravedlivý a veřejný soudní proces.
11. Právo na to být považován za nevinného, dokud není soudem prokázána vina.
12. Nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence, ani útokům na svou čest a pověst.
13. Právo volně se pohybovat a svobodně si volit bydliště uvnitř státu. Každý má právo opustit kteroukoli zemi, i svou vlastní, a vrátit se do své země.
14. Právo vyhledat si před pronásledováním útočiště v jiných zemích a požívat tam azylu.
15. Právo na státní příslušnost. Nikdo nesmí být svévolně zbaven své státní příslušnosti ani práva svou státní příslušnost změnit.

16. Právo na svobodný vstup do manželství a na založení rodiny.
17. Právo vlastnit majetek, kterého nikdo nemůže být svévolně zbaven.
18. Právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.
19. Právo na svobodu přesvědčení a projevu; toto právo zahrnuje právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoliv prostředky a bez ohledu na hranice.
20. Každému je zaručena svoboda pokojného shromažďování a sdružování.
21. Právo účastnit se vlády své země a právo účastnit se svobodných voleb.
22. Každý člen společnosti má právo na sociální zabezpečení a nárok na to, aby mu byla zajištěna hospodářská, sociální a kulturní práva.
23. Právo na práci za uspokojivých životních podmínek a právo zakládat odbory.
24. Každý má právo na odpočinek a na zotavení, zejména také na rozumné vymezení pracovních hodin a na pravidelnou placenou dovolenou.
25. Každý má právo na takovou životní úroveň, která by byla s to zajistit zdraví a důstojný život jeho i jeho rodiny. Mateřství a dětství mají nárok na zvláštní péči a pomoc.
26. Každý má právo na vzdělání. Vzdělání necht' je bezplatné, alespoň v počátečních a základních stupních. Vzdělání má směřovat k rozvoji osobnosti, k posílení porozumění ve společnosti a k účtě k lidským právům.
27. Každý má právo účastnit se kulturního života společnosti, užívat plodů umění a vědeckého pokroku. Každý má právo na ochranu morálních a materiálních zájmů, které vyplývají z jeho vědecké, literární nebo umělecké tvorby (např. autorská práva).
28. Každý má právo na to, aby vládl takový sociální a mezinárodní řád, ve kterém by práva a svobody stanovené v této deklaraci byly plně uplatněny.
29. Každý má povinnosti vůči společnosti. Každý je při výkonu svých práv a svobod podroben jen zákonem stanoveným omezením za účelem zajistit uznání a zachovávání práv a svobod ostatních.
30. Nic v této deklaraci nemůže být vykládáno, jako by dávalo komukoliv jakékoliv právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů, které by směřovaly k potlačení některého z práv nebo některé ze svobod v této deklaraci uvedených.²⁸

²⁸ *Všeobecná deklarace lidských práv* [online] [cit. 2025-1-26]. Dostupné z WWW: <https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/05/UDHR_2016_CZ_web.pdf>.

2.2.2 Osobní svoboda

Mezi základní lidská práva patří právě osobní svoboda, která je pro tuto bakalářskou práci velmi důležitým pojmem. Definice osobní svobody by mohla být popsána tak, že jde o hodnoty, které jsou nezbytné pro zajištění důstojnosti člověka a uchování jeho integrity, a její nedotknutelnost je zaručena zákonem. Avšak za určitých podmínek může být člověk této svobody zbaven, a to pouze na dobu a v případech stanovených zákonem. „Osobní svoboda je pojem, který je nezbytnou součástí demokracie a je tak zařazen mezi základní hodnoty spolu s podmínkami důstojného života.“²⁹

Omezení osobní svobody je v rámci jednotlivých ustanovení zákona o Policii České republiky obecně upraveno v Hlavě páté, formálně v ustanovení § 24, který obsahuje obecná ustanovení, vztahující se k jednotlivým institutům omezení osobní svobody zakotvených v tomto zákoně. V první řadě toto ustanovení zakazuje policistovi osobu omezenou na osobní svobodě mučit, nebo ji podrobit krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení. Mučením se rozumí působení silné tělesné bolesti nebo psychického utrpení za účelem zjištění informací, případně přiznání, potrestání, zastrašení apod. Kruté a nelidské zacházení je takové, které pokořuje osobu, snižuje její důstojnost, vyvolává v ní pocity úzkosti, strachu či méněcennosti. Ponižujícím zacházením lze rozumět zacházení, které hrubým způsobem ponižuje jedince před ostatními nebo v některých případech i zacházení, které jedince nutí jednat v rozporu s jeho vůlí nebo svědomím.³⁰

Zbavení osobní svobody v sobě nese objektivní a subjektivní prvek. Objektivním prvkem je myšleno umístění a uzavření daného člověka do určitého omezeného prostoru po určitou dobu. Subjektivní prvek je i podle článku číslo 8 Listiny základních práv a svobod absence souhlasu s tímto uzavřením. Kromě omezení osobní svobody policií se sem řadí také všechny typy vazeb, zdravotnické detence, vězení nebo zajištění v souvislosti s trestním stíháním či s výkonem policejní pravomoci a další případy detence, jež Listina výslovně neuvádí, ale mají oporu v zákonech České republiky.

Osobní svoboda patří svou povahou do tvrdého jádra základních práv, která chrání tělesnou bezpečnost jednotlivce. Brání svévolným a neospravedlnitelným

²⁹ PAVLÍČEK, V. a kol. *Ústavní právo a státověda*. 3. vydání. Praha, 2020, s. 536.

³⁰ ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň, 2013, s. 111.

zbavením svobody. V řadě případů omezení, či zbavení svobody také souvisí s omezením jiných práv, zejména pak práva na soukromí. Ze systematiky Listiny základních práv a svobod je zřejmé, že osobní svoboda je součástí svobody obecné a také součástí principu nedotknutelnosti.³¹

Listina základních práv a svobod v rámci ochrany osobní svobody zmiňuje garanci zákonného stíhání, jelikož při něm často dochází ke zbavení svobody. Zároveň platí, že pokud stát někoho zbaví svobody, automaticky se stává odpovědným za to, co se s ním od tohoto okamžiku bude dít. Vyplynávají z toho pro něj tedy závazky, ty spočívají například v zajištění bezpečnosti, lékařské péče atd.

Za účelem minimalizace rizika svévolného zbavení svobody požaduje Úmluva, aby každé zbavení svobody podléhalo soudnímu přezkumu a současně aby za něj státní orgány nesly odpovědnost. Garance osobní svobody se vztahuje pouze na fyzické osoby, nikoliv na právnické. Obecně se nerozlišuje mezi českými občany a cizinci, ale existují zvláštní kategorie omezení svobody vztahující se pouze na cizince, kdy se jedná například o vyhošťovací detenci.

Také je třeba zmínit rozdíl mezi pojmy zbavení svobody a omezení svobody. Jako příklad lze uvést domácí vězení. Pokud bylo jednotlivci uloženo domácí vězení, při kterém vůbec nesmí opustit domov a je nucen doma setrvat celých 24 hodin, mluvíme o zbavení svobody. Naproti tomu, pokud je nucen setrvat doma pouze o víkendech, či po nějakou omezenou dobu, mluvíme jen o omezení svobody.

Omezení osobní svobody PČR realizuje právě umístěním do policejních cel. Mimo jiné z důvodu prevence před porušováním předpisů a zákonů, které se statutem omezení osobní svobody zabývají, byla zřízena Kancelář ochránce veřejných práv v České republice.

2.3 Příklady dobré praxe

Tato kapitola bakalářské práce se zaměřuje na příklad dobré praxe v oblasti kontroly podmínek v policejních celách a ochrany práv osob omezených na svobodě, které v rámci České republiky vykonává veřejný ochránce práv. Cílem těchto kontrol je zajistit, že podmínky v policejních celách odpovídají standardům lidských práv

³¹ KLÍMA, K. a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2. vydání. Plzeň, 2009, s. 989.

i při umístění od policejní cely. Výsledky těchto kontrol přinášejí cenné informace a doporučení pro zlepšení podmínek osob umístěvaných do policejních cel.

Důvodem zavedení národního systému prevence mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, který by fungoval obdobně jako Evropský výbor pro zabránění mučení, byly mezinárodně právní závazky České republiky vyplývající z mezinárodních smluv, zejména z Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení, který pro Českou republiku vešel v platnost dne 9. srpna 2006. K naplnění těchto závazků přispěla novela zákona o veřejném ochránci práv číslo 381/2005 Sb., s účinností od 1. ledna 2006. Uvedená novela byla následně změněna zákonem č. 375/2011 Sb. s účinností od 1.4.2012.

Ombudsman neboli v České republice veřejný ochránce práv, je parlamentem volená osoba, která dohlíží na spravedlivou činnost vybraných úřadů ve vztahu k občanům. V některých zemích jej jmenuje vláda. V Česku tak činí poslanecká sněmovna na návrh prezidenta republiky a senátu, a to na šestileté funkční období.

„Veřejný ochránce práv (dále jen „ochránce“) působí k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod.“³²

Na základě podnětu od osob, jež se cítí být poškozeny jednáním určitého úřadu, anebo o špatném jednání ví, ať už má jít o činnost, či naopak nečinnost, může veřejný ochránce práv věc prošetřit a podat návrh k nápravě. Může rovněž poskytnout stěžovateli doporučení, jak v dané věci postupovat. Avšak významným nástrojem pro ovlivnění chování dotčené instituce je veřejný tlak na ni, eventuálně podání podnětu k zahájení soudního řízení. Ombudsman však nemůže rozhodnutí úřadů měnit, nebo dokonce rušit. Může ale také konat z vlastní iniciativy a provádět preventivní návštěvy míst, kde mohou být lidé na svých právech kráceni, nebo s nimi může být špatně jednáno. Jedná se tak například o policejní cely po celé České republice, kde veřejný ochránce provádí kontroly již od roku 2006 do současnosti.

Jak již bylo výše uvedeno, veřejný ochránce práv provádí od roku 2006 systematické kontroly mimo jiné policejních cel napříč celou Českou republikou. Ochránce schvaluje plán, v jakém zařízení bude v určitém časovém období provádět

³² Zákon č. 349/1999 Sb., o *Veřejném ochránci práv*, ve znění účinném od 1.1.2025, s. 4.

systematické návštěvy. Sestavení plánu a výběr konkrétních zařízení se řídí například předchozími poznatky z praxe ochránce, získanými informacemi od veřejnosti či umístěných osob, nebo na základě výsledků činnosti ostatních kontrolních mechanismů. Pokud to vybraný typ zařízení umožňuje, při výběru konkrétních navštívených zařízení ochránce zohledňuje i různé zřizovatele, lokaci zařízení (celé území České republiky), různou velikost zařízení a podobně tak, aby výsledná zjištění poskytla co nejucelenější obraz o situaci v daném typu zařízení. Samotnou systematickou návštěvu lze rozložit do tří etap, kdy se jedná o přípravu návštěvy, realizaci návštěvy a zpracování získaných informací vedoucí k vydání zprávy z návštěvy zařízení.

2.3.1 Příprava návštěvy

V rámci přípravy jsou o zařízení shromažďovány informace, které se týkají právní úpravy, ať již na úrovni vnitrostátní, či mezinárodní, popřípadě vnitřních předpisů vydaných příslušným resortem. Následně je připravena metodika samotné návštěvy. Ta je rozčleněna na základní oblasti a cíle, které by měla návštěva sledovat. Jedná se zejména o kontrolu zacházení s osobami omezenými na osobní svobodě a také dodržování jejich práv v rámci umístění do policejních cel. Z oblastí je zpracován okruh otázek, a to pro personál zařízení a pro osoby umístěné v zařízení. Všechny návštěvy probíhají bez ohlášení. Po příchodu do zařízení je vždy vyrozuměn jeho vedoucí pracovník, ať již přítomný na místě, nebo pouze telefonicky. Je také zvykem na začátku návštěvy pracovníkům daného typu zařízení osvětlit důvod návštěvy a vysvětlit jim, jak bude kontrola probíhat, co je její úlohou a co bude jejím výsledkem.³³

2.3.2 Průběh návštěvy

Průběh závisí na velikosti a členění zařízení. Návštěvy trvají v rozmezí 1 až 3 dnů a účastní se jich 2 až 5 pracovníků kanceláře, někdy také sám ochránce. Návštěvy policejních cel probíhají i v časných ranních, nebo naopak nočních hodinách. V některých případech jsou k návštěvám přizváni odborníci z dané oblasti. Během návštěvy mají pracovníci kanceláře právo vstupovat do všech prostor,

³³ ŠABATOVÁ, A. *Zpráva ze systematických návštěv policejních cel veřejného ochránce práv 2017* [online] [cit. 2025-1-26]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/22-2017-NZ_Souhrnna_zprava_Policejni_cely_2017_CZ.pdf>

právo o samotě s kýmkoliv hovořit, právo nahlížet do veškeré dokumentace a pořizovat si z ní výpisy a kopie.

Po příchodu do zařízení probíhá rychlý úvodní rozhovor s vedoucím pracovníkem zařízení a poté je co nejdříve provedena prohlídka zařízení a pořízení fotodokumentace. Již během prohlídky dochází dle příležitostí k neformálnímu kontaktu s umístěnými osobami. Při prohlídce je věnována pozornost materiálnímu vybavení zařízení, tomu, zda je osobám zajištěna odpovídající míra soukromí, zda jsou v zařízení nainstalovány stavebně technické prostředky či audiovizuální zařízení, zda jsou patrné prvky, které by mohly omezovat osobní svobodu umístěných osob, hygienickému stavu atd. Důležité je také pozorování toho, v jakém stavu jsou sami umístění a při jaké činnosti je zastižen personál.

Dále návštěva sestává ze studia spisové dokumentace a rozhovorů s personálem, který se například podílí na střežení cel. Také probíhají rozhovory s osobami, které jsou v policejních celách umístěny, pokud nejsou cely v daném případě prázdné. Tyto rozhovory se odehrávají zásadně bez přítomnosti dalších osob.

Před ukončením návštěvy jsou v některých případech s vedoucím zařízení diskutovány předběžné poznatky pracovníků kanceláře a upřesňovány informace získané během návštěvy s cílem vytknout případná pochybení, která jsou natolik závažná, že u nich nelze čekat až na doručení zprávy ochránce.³⁴

2.3.3 Výsledky kontrol

Zpráva veřejného ochránce z poslední kontroly, která byla provedena v roce 2017, hovoří o pochybeních, které souvisejí s poučením osob umístěných v policejní cele, s právní pomocí těmto osobám, s možností podávání stížností, soukromí a důstojnosti umístěvaných osob a také se zdravotní péčí. Ve zprávě je vždy uvedena správná praxe dané problematiky (podle ochránce), zjištění z dané návštěvy ochránce a doporučení pro odstranění vad, které byly kontrolami zjištěny.

³⁴ ŠABATOVÁ, A. *Zpráva ze systematických návštěv policejních cel veřejného ochránce práv 2017* [online] [cit. 2025-1-26]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/22-2017-NZ_Souhrnna_zprava_Policejni_cely_2017_CZ.pdf>

Poučení osoby umístěné v policejní cele

„Osoba umístěná v cele musí být prokazatelně informována o právech a povinnostech osob umístěných v cele.“³⁵ Policista poučí osobu omezenou na osobní svobodě o právních důvodech provedení úkonu a o jejích právech a povinnostech. Na základě kontrol ochránce bylo zjištěno, že policisté na některých odděleních nevydávají a neponechávají osobám umístěným v cele formulář poučení. Jako důvod je uváděno, že papír může osobě umístěné v cele sloužit jako věc, se kterou lze ohrozit život nebo zdraví. V některých případech bylo uváděno, že umístěný je se svými právy a povinnostmi seznámen před umístěním do cely. Na některých odděleních policisté vydání formuláře podmiňovali výslovnou žádostí umístěného. Jako doporučení bylo ze strany ochránce uvedeno, že považuje za správné vydávat a ponechávat v cele formulář poučení, tak aby se se svými právy mohla osoba v cele kdykoliv seznámit. Dále bylo ze strany ochránce vytknuto, že v některých případech umístěná osoba odmítla podepsat poučení. Doporučení ze strany ochránce znělo, že v případě, když osoba odmítne podepsat poučení, je nutné o této skutečnosti provést záznam.³⁶

2.3.4 Právní pomoc

Osoba omezená na svobodě má právo zajistit si na vlastní náklady právní pomoc a mluvit s právním zástupcem dle vlastního výběru bez přítomnosti třetí osoby. Z návštěv byla praxe na mnoha odděleních taková, že v případě žádosti umístěné osoby o poskytnutí součinnosti pro možnost realizace práva na právní pomoc hledali policisté právní zástupce a kontakty na ně prostřednictvím internetových vyhledávačů. Takový postup může představovat nežádoucí prodlení. Podle ochránce je třeba pro splnění požadavku na poskytnutí nezbytné součinnosti využívat policejní intranet obsahující seznam advokátů. Část seznamu s místně dostupnými advokáty musí policie zpřístupnit umístěné osobě, aby měla možnost vybrat si advokáta. Toho by pak příslušný policista vyrozuměl.

2.3.5 Podání stížnosti

Ochránce ve své zprávě uvádí, že osoba umístěná v cele má právo sepsat návrhy, podněty a stížnosti sama pod dohledem policisty, a to v místnosti pro provádění výslechů nebo v jiných prostorách policie. Z návštěv bylo zjištěno, že na některých

³⁵ Vangeli, B. *Zákon o Policii České republiky*. Komentář. 2. vydání. Praha, 2014, 125.

³⁶ ŠABATOVÁ, A. *Zpráva ze systematických návštěv policejních cel veřejného ochránce práv 2017* [online] [cit. 2025-1-26]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/22-2017-NZ_Souhrnna_zprava_Policejni_cely_2017_CZ.pdf>

odděleních je běžné, že v případě, chce-li osoba umístěná v cele realizovat své právo na podání návrhů, podnětů a stížností, sepisuje podání s umístěnou osobou střežící policista. Zpráva také uvádí, že taková praxe je v rozporu se závazným pokynem. Jako doporučení je ve zprávě uvedeno, aby bylo umožněno osobě umístěné v cele sepsat návrh, podnět či stížnost samostatně.³⁷

2.3.6 Soukromí a důstojnost

Z návštěv bylo zjištěno, že v některých případech byla u osoby před umístěním do cely provedena prohlídka v nevhodných místech, zejména s ohledem na soukromí osoby, které má být při provádění prohlídky chráněno. Dle zjištění byly některé prohlídky prováděny na chodbě, dále v místnostech, kde se nachází kamera, nebo ve výslechové místnosti se zrcadlovým průzorem, kterým je možno pozorovat veškeré dění v místnosti. Nelze tedy vyloučit, že při provádění prohlídek mohlo dojít k pozorování osoby kýmkoliv. To považuje ochránce za nesprávné a jako doporučení uvedl, že je zapotřebí zajistit soukromí při provádění prohlídky osoby. Vyloučit možnost pozorovat osobu při provádění prohlídky zrcadlovým průzorem či jiným průzorem, otevřenými dveřmi, při průchodu chodbou. Prohlídka musí probíhat mimo dosah kamer. Je důležité dodržovat ustanovení § 111, písmeno b) zákona o Policii České republiky, v němž je uvedeno, že prohlídku osoby musí vždy provádět osoba stejného pohlaví. Ve zprávě bylo dále vytknuto, že osoby před umístěním do cely, v souvislosti s jejich prohlídkou, se musí vysvléct do naha a následně udělat tři dřepy. Jako doporučení je ve zprávě napsáno, že by policie měla písemně upravit postupy, které jasně stanoví podmínky, při nichž je přípustné uchýlit se k důkladné osobní prohlídce spočívající v provádění dřepů.

2.3.7 Zdravotní péče

Zpráva také hovoří o tom, že se v několika případech stalo to, že osoba umístěná v policejní cele neměla přístup k lékům, které chronicky užívá. V záznamech nebylo v mnoha případech uvedeno, zda osobě léky byly, či nebyly během umístění poskytnuty. Z rozhodnutí lékaře by mělo jasně vyplývat, jaké léky, v jakém množství a ve kterou denní dobu je má policie zpřístupnit. Zpráva se také zmiňuje o běžné praxi v odebírání brýlí před umístěním s odůvodněním, že se jedná o věc způsobitou ohrožit život nebo zdraví. Ochránce uvádí, že brýle, jakožto zdravotní pomůcku, lze odebírat

³⁷ ŠABATOVÁ, A. *Zpráva ze systematických návštěv policejních cel veřejného ochránce práv 2017* [online] [cit. 2025-1-26]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/22-2017-NZ_Souhrnna_zprava_Policejni_cely_2017_CZ.pdf>

jen na základě individuálního zvláštního důvodu a ten musí být zaznamenán do informačního systému. Nesmí být plošně odebírány všem osobám umístěvaným do cely.

2.3.8 Stravování

Podle ochránce je na mnohých odděleních zavedená praxe, že strava osobě umístěné do policejní cely je poskytnuta až těsně před uplynutím šestihodinové lhůty od omezení osobní svobody, přičemž praxi považuje za nevyhovující. Šestihodinová lhůta pro podání jídla nehraje žádnou roli. Jídlo má být umístěným osobám poskytováno v obvyklou dobu, to znamená v době, která přibližně kopíruje dobu podávání jednotlivých denních jídel. Dalším problémem ve stravování je podle ochránce fakt, že některé z navštívených obvodních oddělení poskytují osobám v cele pouze studenou stravu. Argumentují tím, že finanční limit na nákup stravy nestačí na zakoupení teplého jídla. Uvedené tvrzení je v rozporu s nařízením Ministerstva vnitra ze dne 31. října 2013. Zde jsou taxativně vymezeny finanční limity pro stravování osob umístěných v celách. Doporučení v oblasti stravování je ze strany ochránce jasné: uvádí, že je povinnost omezené osobě poskytnout jedno teplé jídlo denně. V jednom případě bylo zjištěno pochybení, kdy policisté k zakoupení stravy pro osobu v policejní cele používali finanční prostředky samotné osoby, ačkoliv je to v rozporu s výše uvedeným nařízením. Doporučení ombudsmana je hradit výdaje za poskytnutou stravu výhradně z prostředků policie, pokud umístěná osoba nepožádá o zajištění stravy z vlastních finančních prostředků. Dále upozorňuje, že je důležité vést evidenci odmítnuté stravy. Pokud osoba odmítne stravu, je nutné o tomto sepsat příslušný protokol a ten dát osobě k podpisu.³⁸

2.3.9 Vybavení cely

Další z problémů, o kterých se ochránce ve své zprávě zmiňuje, se dotýká vybavení policejní cel, a to zejména hygienických potřeb. Osoba umístěná v cele má právo na provedení základní hygieny, proto je podle ochránce zapotřebí zajistit, aby byly hygienické potřeby dostupné přímo uvnitř cely. Bylo zjištěno, že v praxi se například zubní kartáček vydává pouze na základě výslovné žádosti osoby v cele. Stejně je to také s vydáváním toaletního papíru, který musí mít osoby neustále v cele dostupný. Dále se také zmiňuje o problematice, která souvisí s matrací v cele

³⁸ ŠABATOVÁ, A. *Zpráva ze systematických návštěv policejních cel veřejného ochránce práv 2017* [online] [cit. 2025-1-26]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/22-2017-NZ_Souhrnna_zprava_Policejni_cely_2017_CZ.pdf>

pro vícehodinové umístění. Matrace musí být opatřena omyvatelným obalem. Z kontrol bylo zjištěno, že některé cely nebyly matracemi opatřeny vůbec, a osoba v cele tak musela spát pouze na dřevěné desce. V neposlední řadě se ochránce zmiňuje o povinnosti informovat osobu umístěnou v cele o nepřetržitém monitorování prostoru cely kamerovým systémem. V cele tak musí být neustále umístěna tabulka s textem, který o nepřetržitém monitorování cely informuje.³⁹

³⁹ ŠABATOVÁ, A. *Zpráva ze systematických návštěv policejních cel veřejného ochránce práv 2017* [online] [cit. 2025-1-26]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/22-2017-NZ_Souhrnna_zprava_Policejni_cely_2017_CZ.pdf>

3 VLASTNÍ VÝZKUM

Empirická část bakalářské práce se zaměřuje na analýzu standardů podmínek omezení osobní svobody v policejních celách z hlediska ochrany lidských práv. Cílem výzkumu je posoudit, jak současné podmínky v těchto zařízeních odpovídají mezinárodním a národním normám, identifikovat případné nedostatky a navrhnout opatření pro jejich zlepšení. V rámci výzkumu bude použita deskriptivní případová studie jako hlavní výzkumná metoda. Sběr dat bude probíhat pomocí polostrukturovaných rozhovorů s odborníky na danou problematiku, tedy policisty, kteří se problematikou policejních cel v rámci svého zaměření u policie zabývají, ale také s policisty, kteří se s umísťováním osob do policejních cel setkávali běžně při své působnosti na základních organizačních článcích Policie České republiky v rámci každodenní praxe.

Zjištěná data budou následně analyzována pomocí otevřeného kódování a kategorizace, což umožní identifikovat klíčová témata a vzorce. Pro hlubší pochopení subjektivních zkušeností respondentů bude použita interpretativní fenomenologická analýza, která umožní analyzovat, jak odborníci vnímají a interpretují současné podmínky a postupy v této oblasti, včetně možnosti zlepšení.

Nejprve je nutné alespoň obecně vysvětlit, jakým způsobem se interpretativní fenomenologická analýza provádí. O tomto způsobu zpracování dat pojednává například práce pod názvem *„Interpretativní fenomenologická analýza“* autorů Jany Koutné Kostíkové a Ivo Čermáka, kde jsou jednotlivé postupy důkladně popsány a vysvětleny, přičemž popisuje, že „výzkumným fokusem interpretativní fenomenologické analýzy (interpre-tative phenomenological analysis, dále jen IPA) je porozumění žité zkušenosti člověka. Pomáhá nám detailně prozkoumat, jak člověk utváří význam své zkušenosti, což nám umožňuje porozumět jednotlivé události nebo procesu - fenoménu.“⁴⁰

IPA studie obvykle pracují s nižším počtem respondentů. Vzhledem k povaze fenomenologického výzkumu – detailní analýza zkušenosti – je smysluplné zaměřit se na menší počet (případně na jednoho člověka) dobře reprezentující zkoumanou problematiku. Podstatnou zásadou výběru respondentů je stejnorodost vzorku. „Klíčovým požadavkem však zůstává, aby respondenti dobře reprezentovali dané téma,

⁴⁰ KOUTNÁ KOSTÍKOVÁ, J., ČERMÁK, I. *Interpretativní fenomenologická analýza*, 1. vydání. Brno, 2013, s. 9.

které je zkoumáno, což klade nárok na výzkumníka, aby pečlivě vybral takové participanty, kteří jsou nositeli daného jevu, či mají zkušenosti s danou problematikou.“⁴¹

U této výzkumné metody jsou hlavními kroky nejprve příprava dat, která se obvykle sbírají pomocí polostrukturovaných rozhovorů, které se doslovně přepisují. Následuje detailní opakované čtení těchto rozhovorů s poznámkami o dojmech, zajímavých výrazech nebo emocích respondentů. Každý významný úsek textu se označuje kódy, které se následně seskupují do širších témat a hledají se vztahy mezi tématy. Následuje struktura výsledků, témata se seskupují hierarchicky. Zjištěná data se poté interpretují, z čehož vychází tvorba závěrečné zprávy. Výsledky jsou prezentovány pomocí výstižných výroků respondentů, které jsou doplněny interpretací osoby, která daný jev či problematiku zkoumá. Cílem tedy není jen popsat dané téma, ale poskytnout hlubší pochopení subjektivních zkušeností s tímto tématem.

Polostrukturovaný rozhovor je výzkumná metoda, která kombinuje prvky strukturovaného a nestrukturovaného rozhovoru. V tomto typu rozhovoru máme připravený seznam konkrétních otázek, které chceme položit, ale zároveň je zde prostor pro flexibilitu. Můžeme reagovat na odpovědi respondenta a podle potřeby upravit otázky nebo se zaměřit na nové oblasti, které se v rozhovoru objeví. Přičemž Skutil uvádí že „tazatel se drží předem připravených otázek, avšak průběžně reaguje na podněty, které přicházejí ze strany respondenta“.⁴²

Tato metoda je velmi užitečná, protože umožňuje získat podrobné a kvalitní informace, které by jinak mohly zůstat skryté při použití přísně strukturovaného rozhovoru. Na druhou stranu je také náročná na čas, protože rozhovor může být delší a analýza získaných dat složitější. Polostrukturovaný rozhovor také umožňuje větší míru porozumění respondentovým zkušenostem, ale výzkumník musí dbát na to, aby rozhovor neztratil směr a pokrýval všechna důležitá témata. Miovský uvádí, že „u polostrukturovaného rozhovoru vytváříme určité schéma, které je pro tazatele závazné. Toto schéma obvykle specifikuje okruhy otázek, na které se budeme účastníků ptát“.⁴³ I když je tato metoda flexibilní, je potřeba zajistit, aby se rozhovor držel

⁴¹ KOUTNÁ KOSTÍNKOVÁ, J., ČERMÁK, I. *Interpretativní fenomenologická analýza*, 1. vydání. Brno, 2013, s. 13.

⁴² SKUTIL, M. Interview/rozhovor. In SKUTIL, M. a kol. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha, 2011, s. 91.

⁴³ MIOVSKÝ, M.. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. 1. vydání. Praha, 2006, s. 159.

zamýšlených cílů a byl nestranný, aby se předešlo subjektivním interpretacím. Z tohoto důvodu jsem se při zpracování polostrukturovaných rozhovorů snažil do rozhovorů zasahovat pokud možno co nejméně, aby tak byla zachována objektivita toho, co respondent odpoví na položenou otázku zamýšlel a co tím chtěl vyjádřit. V případě, že bylo třeba k dané oblasti něco doplnit, nebo respondent odpověděl neurčitě na položenou otázku, byla mu následně položena doplňující otázka, aby byla odpověď co nejpřesnější a zároveň byla zachována struktura rozhovoru.

3.1 Charakteristika respondentů

Pro zpracování hlavního cíle bakalářské práce jsem jako výzkumný prvek zvolil pět respondentů, tedy policistů, kteří mají s problematikou týkající se policejních cel a umísťování osob, tedy zásahem do lidských práv v průběhu tohoto procesu, významné teoretické i praktické zkušenosti. Nejprve bylo nutné zamyslet se nad počtem a také zaměřením respondentů, tak aby výsledná data důvěryhodně reprezentovala zkoumaný jev. Z tohoto důvodu jsem zvolil respondenty se širší škálou zaměření. Jedná se o policisty s delší praxí u Policie České republiky, a to vždy nad 10 let služby.

V rámci polostrukturovaných rozhovorů byly osloveni pouze zaměstnanci Policie České republiky ve služebním poměru, přičemž výběr respondentů byl zaměřen na osoby, které se při své praxi zaměřují na střežení osob umístěných v policejních celách, případně policisty, kteří mají kompetence ke kontrolní činnosti umísťování osob do policejních cel, nebo bylo umístění osob jejich běžnou praxí. Všichni respondenti byli v rámci rozhovorů anonymizováni a budou při realizaci výzkumu označeni pouze jako respondent a rozdělení číslicemi 1 až 5. Pro přehlednost bude do této části bakalářské práce vložena tabulka popisující jednotlivé respondenty, včetně jejich zaměření.

Tabulka 1. *Charakteristika respondentů*

Označení	Pohlaví	Délka služby	Pracovní pozice	Zaměření k problematice
Respondent 1	muž	32 let	koordinátor ÚO	kontrola
Respondent 2	muž	19 let	vedoucí oddělení	kontrola
Respondent 3	muž	28 let	vedoucí oddělení	kontrola
Respondent 4	muž	31 let	vedoucí oddělení	kontrola
Respondent 5	muž	14 let	komisař SKPV	plnění

Pro zajištění dat v rámci polostrukturovaných rozhovorů byl zpracován seznam otázek, tak aby se co nejvíce zaměřovaly na dané téma a bylo možné následnou interpretativní fenomenologickou analýzou zajistit co nejhodnotnější výsledek v rámci zkoumání uvedené problematiky.

3.2 Výzkumné otázky

Vybrané otázky byly koncipovány s cílem podrobně analyzovat klíčové faktory ovlivňující ochranu lidských práv v kontextu problematiky umísťování osob do policejních cel. Byly zaměřeny na identifikaci případných nedostatků v praxi, v legislativních aspektech a procedurálních postupech, které mohou ovlivnit dodržování základních lidských práv zadržených osob. Výběr otázek zohledňuje potřebu kritického hodnocení policejní praxe, specifických přístupů k zranitelným skupinám a souladu české legislativy s mezinárodními standardy, zejména v oblasti ochrany proti mučení a nelidskému zacházení.

Otázky se zaměřují na klíčové oblasti, jako jsou podmínky v policejních celách, zajištění základních potřeb (jídlo, pitná voda, hygiena), přístup k zdravotní péči, monitorování osob v celách a informovanost o právech zadržených osob. Dále se zaměřují na etické aspekty policejního postupu, ochranu proti mučení a nelidskému zacházení a možnosti nezávislého přezkoumání rozhodnutí o umístění do cely.

V další části se otázky soustředí na kompatibilitu české legislativy s mezinárodními normami, jako jsou standardy OSN a Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. Dále jsou položeny otázky týkající se specifických opatření pro zranitelné skupiny osob (např. mladistvé, ženy, osoby se zdravotními problémy), jakož i posouzení vztahu mezi policií a veřejností. Ale také na otázku, která se zabývá možnostmi využití moderních technologií a jejich případného zavedení do běžné praxe.

Závěrečné otázky se soustředí na legislativní změny, doporučení pro zlepšení podmínek v policejních celách a na adekvátnost školení policistů v oblasti ochrany lidských práv. Celkově otázky usilují o identifikaci problémových oblastí a formulaci doporučení, která by vedla k lepšímu dodržování lidských práv v souladu s mezinárodními standardy.

V závěru rozhovoru byl každému z respondentů poskytnut prostor pro samostatné vyjádření k danému tématu, případně doplnění nebo rozvedení odpovědí na otázky, které v rozhovoru zazněly.

Otázky byly všem respondentům kladeny dle připravené osnovy, popřípadě rozvíjeny dle situace a jednotlivých odpovědí. Všechny rozhovory byly provedeny v pracovním prostředí jednotlivých respondentů, tedy v prostředí, které je jim blízké a kde tráví většinu svého profesního působení. Tento prostor byl zvolen s ohledem na to, aby se respondent cítil dobře a uvolněně, ale zároveň bylo nutné zabezpečit klid a dostatek času bez přítomnosti či narušování rozhovorů ze strany dalších osob. Rozhovory byly provedeny tak, že respondentovi byla položena otázka dle připravené osnovy a při odpovědi na otázku byly jeho myšlenky ihned zapisovány do připravené osnovy za jednotlivé otázky. Následně byla odpověď respondentovi přečtena a případně z jeho strany doplněna o další informace, které byly ihned zapsány. Respondenti byli rozdílného charakteru a v důsledku toho byly některé rozhovory otevřené, jiné skromnější na odpovědi. Celkově bylo takto provedeno pět rozhovorů, přičemž průměrná délka jednoho rozhovoru přesahovala dvě hodiny.

3.3 Analýza polostrukturovaných rozhovorů

Tabulka 2. *Podmínky v policejních celách*

Kategorie	Kódy
Základní vybavenost a stav	Soulad s interními akty, úpravy, nadstandard, vybavení, stáří cel
Zajištění základních potřeb	Stravování, voda, hygiena, poučení
Specifika vybavení	Ventilace, palandy, sprcha, lůžko, stolek, WC
Rozdíly v zařízeních	rozdíly mezi útvary, rozdílné vybavení
Legislativa	Interní akty, Pokyny PP, Nařízení MV

Analýza

Všichni respondenti se shodují, že podmínky v policejních celách jsou v zásadě v souladu s interními akty řízení a platnou legislativou České republiky. Nicméně existují rozdíly v tom, jak tyto podmínky vnímají a jaké aspekty zdůrazňují.

U základní vybavenosti a stavu cel respondent č. 1 poukazuje na stáří cel a potřebu stavebních úprav, zejména co se týče sociálního zařízení, odvětrávání a vybavení cel (nerezové WC, nové palandy). Důraz je kladen na modernizaci a zlepšení komfortu. A dále uvádí: „*Stavební úpravy by se měly zaměřit hlavně na sociální zařízení.*“ Přičemž respondent č. 2 naopak hodnotí podmínky jako nadstandardní, přičemž zdůrazňuje zajištění základních potřeb (světlo, teplo, strava) a připomíná, že osoby jsou v celách umístěné za protiprávní jednání. „*Řekl bych, že pro omezené osoby jsou podmínky nadstandardní.*“ Respondenti č. 3 a 5 se vyjadřují neutrálně a konstatují, že podmínky jsou standardní a dostatečné, v souladu s právními předpisy. Respondent č. 4 upozorňuje na specifika PEO Praha, největšího detenčního zařízení v ČR. „*Podmínky v policejních celách jsou v tomto zařízení dle mého názoru nadstandardní a nedají se srovnávat s běžnými celami v rámci základních útvarů.*“ Poukazuje na velikost zařízení a roční počet umístěných osob.

V případě zajištění základních potřeb všichni respondenti potvrzují, že základní potřeby (jídlo, pitná voda, hygiena) jsou v celách zajištěny. Nicméně se liší v popisu způsobu zajištění některých potřeb. Respondent č. 1 zdůrazňuje dostupnost hygienických pomůcek, náhradního oblečení a navrhuje zřízení sprchy. Respondent č. 2 poukazuje na poučení o právech a stálý dohled policisty, „*Jsou pod stálým dohledem policisty, který tyto jejich potřeby obstarává. Tyto osoby mají stálý přístup k vodě. Hygienické péče je zajištěna přímo na celách.*“ Respondenti č. 3 a 5 popisují zajištění potřeb přímo v cele a stravu podávanou ze strany dozorčí služby. „*Jídlo je jí v pravidelných intervalech podáváno prostřednictvím dozorčí služby.*“ (respondent č. 3). Respondent č. 4 dále v rámci zajištění základních potřeb odkazuje na konkrétní interní akty řízení (závazné pokyny policejního prezidenta a nařízení ministra vnitra). „*Tyto pokyny a nařízení jsou při umístění osoby do policejní cely dodržovány.*“ K tomu respondent č. 2 uvádí: „*Tyto osoby nejsou v policejní cele za odměnu, ale za svoje protiprávní jednání.*“

Pokud se jedná o vybavení cel, tak respondent č. 1 navrhuje konkrétní úpravy vybavení (nerezové WC, odvětrávání, nové palandy, sprcha). „*Vzhledem k tomu, že cely byly vybudovány více jak před 35 lety, tak by celám prospěly stavební úpravy.*“ Respondent č. 5 uvádí standardní vybavení cel (lůžko, stolek, příkrývka, umyvadlo, WC), ale upozorňuje na nedostatek umýváren, případně sprch. K čemuž dodává, že „*v případě potřeby lze zajistit, aby se osoba umístěná v policejní cele mohla umýt*“.

Taktéž je z rozhovorů zřejmé, že existují určité rozdíly v jednotlivých zařízeních. Respondent č. 4 zdůrazňuje rozdíly mezi PEO Praha a běžnými celami. Přičemž respondenti č. 1 a 5 nepřímo naznačují rozdíly svými návrhy na úpravy vybavení. Většina respondentů se odvolává na interní akty řízení a platnou legislativu obecně, dle nichž je k osobám umístěným v policejních celách přístupováno a dle nichž jsou také policejní cely vybaveny. „*Vše je garantováno plněním povinností, které pro policisty vyplývají z interních aktů řízení.*“ (respondent č. 4).

Podmínky v policejních celách jsou předmětem zájmu orgánů na ochranu lidských práv, např. veřejného ochránce práv. Zprávy tohoto orgánu poukazují na nedostatečné hygienické podmínky a absenci soukromí. Závěry veřejného ochránce lidských práv z této oblasti byly podrobně rozebrány v teoretické části bakalářské práce.

Závěr

Všechny odpovědi respondentů potvrzují, že podmínky v policejních celách jsou v souladu s platnou legislativou a interními předpisy. Nicméně, existují významné rozdíly ve vnímání a hodnocení těchto podmínek. Někteří respondenti považují podmínky za nadstandardní, zejména v konkrétních zařízeních, jako je PEO Praha, zatímco jiní je hodnotí jako standardní nebo dostačující, přičemž poukazují na nutnost stavebních úprav, zejména v oblasti hygieny a vybavení. Všichni respondenti potvrzují, že základní potřeby (jídlo, pitná voda, hygiena) jsou zajištěny, avšak existují rozdíly v konkrétním způsobu jejich zajištění, jako je například potřeba sprch nebo lepší hygienické podmínky. To ukazuje na to, že některé policejní cely stále čelí problémům s kvalitou vybavení, které je třeba řešit.

Významný rozdíl vnímání podmínek také naznačuje, že různé policejní útvary mají odlišné standardy, což může vést k nerovnému zacházení se zadrženými osobami. Zatímco některé útvary mají nadstandardní podmínky, jiné se stále mohou potýkat s nedostatky. Tento rozdíl je v souladu s poznatky z mezinárodních zpráv, které upozorňují na problémy s hygienickými podmínkami, přeplněností cel a ochranou soukromí zadržených osob.

Celkově se tedy ukazuje, že ačkoliv jsou základní potřeby zajištěny, existuje prostor pro zlepšení v oblasti hygienických podmínek a stavebních úprav v celách. Zajistit rovnoměrné standardy v různých zařízeních by mělo být prioritou pro budoucí legislativní a praktická opatření.

Tabulka 3. Lékařská a psychologická péče, monitorování cel

Kategorie	Kódy
Lékařské péče	Prohlídka, RZS, eskorta, nemocnice, smluvní lékař, na žádost
Psychologická péče	Nedostupnost, zajištění péče, psychiatrie, nedostatek
Postup při problémech	Kontakt policisty, prohlídka lékařem, specializované zařízení
Způsob monitorování	Kamery, obraz, zvuk, fyzické, interkom, kontrola průzorem
Monitorování toalety	Začernění prostoru, zástěna, problém
Hodnocení postupu	V pořádku, soulad s právy, potřeba úprav

Analýza

Respondenti se shodují, že lékařská péče je osobám umístěným v policejních celách zajištěna v případě potřeby, a to přímo v cele přivoláním lékaře, nebo převozem, tedy eskortou do zdravotnického zařízení. Respondent č. 1 uvádí: „V případě, že stav osoby umístěné v policejní cele vyžaduje akutní lékařské vyšetření, tak je přivolána zdravotnická služba, nebo osoba je převážena do nemocnice k vyšetření.“ vše je tedy prováděno dle zákonných podmínek. Respondent č. 2 zdůrazňuje povinnou prohlídku lékařem před umístěním do policejní cely a také poskytnutí lékařské péče na požádání. „Pokud o to požádá, tak je jí lékařská péče poskytnuta.“ Respondent č. 3 popisuje zajištění eskorty na vyšetření nebo přivolání zdravotní služby k osobě umístěné. Respondent č. 4 zmiňuje, že „v případě potřeby osoba kontaktuje z cely tzv. interkomem policistu pověřeného výkonem ostrahy cel“. Policista lékařskou péči zajistí. Také jako jediný zmiňuje existenci smluvního lékaře policie, tedy Fakultní nemocnice Bulovka, což je standardem pouze v případě Prahy. Dále respondent uvádí: „Zdravotní problém může osoba uplatnit i během běžného převozu.“ Respondent č. 5 shodně s dalšími respondenty uvádí, že v případě potřeby je zajištěno přivolání zdravotnické služby nebo eskorta do nemocnice. Respondenti se tedy shodují na postupu při zdravotních problémech, tedy: kontakt policisty, lékařské vyšetření, případné umístění do specializovaného zařízení, ale také potřeba vyšetření osoby před umístěním do policejní cely.

Dále se respondenti shodují i v otázce poskytování psychologické péče. Tento druh lékařské péče je však problematický, přičemž respondent č. 1 uvádí, že „psychologická péče není zabezpečována“, v případě zhoršení psychického stavu

je osobě opět přivolána zdravotnická péče. Pokud osoba z důvodů špatného psychického stavu dále není schopna umístění do policejní cely, „je eskortována na psychiatrii v Olomouci“. Respondent č. 3 zmiňuje nedostatek psychologů, přičemž uvádí: „Na našem pracovišti se psychologická péče neposkytuje z důvodů nedostatku psychologů.“ Respondent č. 4 a 5 se k psychologické péči nevyjadřují.

Monitorování policejních cel dle oslovených respondentů probíhá prostřednictvím kamerových systémů a také fyzickými kontrolami ze strany pověřené osoby - policisty. Respondent č. 1 zmiňuje kamery se zvukem a fyzické kontroly ostrahou cel. Respondent č. 2 zmiňuje stálé monitorování kamerou a fyzické kontroly v intervalech. Respondent č. 3 popisuje nepřetržitý video a audio záznam a ostrahu dozorčí službou. Respondent č. 4 uvádí kamerový systém, fyzické kontroly průzorem a pravidelné odvětrávání cel. Respondent č. 5 taktéž potvrzuje kamerový systém a fyzické kontroly v intervalech. Tedy na způsobu monitorování policejních cel se s drobnými nuancemi shodují všichni respondenti. Toalety však monitorovány nejsou. Respondent č. 1 uvádí: „*Toaleta není monitorována kamerou. Umyvadlo je monitorováno kamerou, ale část, kde lze vidět tvář a spodní část těla je v kameře překryta.*“ Respondent č. 2 zmiňuje začernění prostoru toalety, ale poukazuje na to, že se jedná o závažný problém při střežení. Respondenti č. 3 a 5 uvádějí, že toalety nejsou monitorovány z důvodu ochrany soukromí. Respondent č. 4 uvádí zástěnu před prostorem toalety.

Tento postup je hodnocen rozdílně. Respondent č. 1 a 3 jej považují za správný a v souladu s právy. Respondent č. 2 navrhuje odstranit začernění. Poukazuje na kontrolu ze strany veřejného ochránce práv, na jejímž základě došlo následně k začernění prostoru toalety, přičemž uvádí: „*Podle mě je to špatně, protože když osoba podle kamer má střežit osobu umístěnou a v tomto prostoru na osobu umístěnou nevidí, tak je to velký problém, protože za ni zodpovídá.*“ Respondent č. 4 hodnotí tento stav naprosto v pořádku a uvádí, že „*je pod drobnohledem veřejného ochránce práv a dále výboru CPT*“. Respondent č. 5 uvádí, že je tento postup v pořádku a argumentuje nereálností stavebně technických úprav, přičemž uvádí: „*Pokud by se stávající systém měl změnit, znamenalo by to rozsáhlé stavebně technické úpravy v každé budově policie, kde je cela, což je za současných podmínek nerealizovatelné.*“

Závěr

Všechny odpovědi respondentů potvrzují, že lékařská péče je v policejních celách zajištěna podle standardních postupů. V případě zdravotních problémů je osobám poskytnuta lékařská pomoc buď přímo v cele, nebo prostřednictvím eskorty do zdravotnického zařízení. Respondenti se shodují na důležitosti lékařského vyšetření před umístěním osoby do cely, což je součástí standardních postupů. Psychologická péče však není běžně poskytována, což představuje nedostatek, který není pokrytý v rámci standardní zdravotní péče. V případě vážných psychických problémů je často nutné přivolání zdravotnické služby, případně transport na specializovaná oddělení, tedy na psychiatrii.

Pokud jde o monitorování cel, respondenti se shodují, že policejní cely jsou sledovány pomocí kamerových systémů a pravidelných fyzických kontrol. Nicméně toalety nejsou monitorovány, což je v souladu s požadavky na ochranu soukromí, tedy požadavku veřejného ochránce práv, který v policejních celách prováděl kontroly. Tento aspekt je vnímán jako citlivý a vyvolává rozdílné názory na to, zda je současný systém dostatečný, přičemž někteří respondenti považují tento stav za problém, který by měl být řešen pro zajištění plné odpovědnosti policistů za bezpečnost umístěných osob.

Celkově lze říci, že zdravotní péče je ve všech případech zajištěna na potřebné úrovni, avšak psychologická péče vyžaduje zlepšení. Monitorování cel odpovídá legislativním požadavkům, ale existují oblasti, které by mohly být upraveny pro zajištění lepší rovnováhy mezi bezpečností a ochranou soukromí zadržených osob.

Tabulka 4. Práva zadržených osob

Kategorie	Kódy
Forma poučení	Písemné, ústní, jazykové mutace
Dostatečnost poučení	Dostatečné, srozumitelné, možnost dotazů
Návrhy na zlepšení	Žádné, interkom
Opatření	Proškolení policistů, kamerový systém, fyzické prohlídky, kontrolní mechanismy
Hodnocení	Nedochází, dostatečná opatření

Analýza

Respondenti se shodují na tom, že zadržené osoby jsou dostatečně informovány o svých právech a povinnostech před umístěním do policejní cely. Respondent č. 1 uvádí, že osoby jsou řádně poučeny. *„Práva a povinnosti osoby podepisují a jeden výtisk zůstává osobě.“* Uvedený postup shledává dostatečným. Respondent č. 2 uvádí, že *„osoby by měly být poučeny slovně“*, ale doplňuje, že osoby dostávají poučení v písemné podobě, kde jsou jejich práva a povinnosti jednotlivě detailně popsána. Respondent č. 3 doplňuje, že policista tyto osoby *„i ústně poučuje o jejich právech a povinnostech“*. Tvrzení respondenta č. 4 se shoduje se všemi ostatními, přičemž zdůrazňuje existenci poučení téměř ve všech jazykových mutacích. K čemuž dále uvedl: *„Pokud osoba něčemu nerozumí, tak jí je vše logicky vysvětleno policistou.“* Respondent č. 5 uvádí, že osoby jsou opakovaně poučeny a svým podpisem to stvrzují.

Všichni respondenti považují tento postup za správný. Respondent č. 1 jej shledává dostatečným. Respondent č. 2 argumentuje: *„Když tato osoba nebyla schopna na předloženém poučení, v době umístění do cely, práva a povinnosti pochopit, tak jiný způsob poučení by byl bezpředmětný.“* Respondent č. 3 jej navíc shledává naprosto dostatečným a respondent č. 4 jej považuje za *„naprosto v pořádku“*, obdobně jej hodnotí i poslední respondent č. 5 a poukazuje na lékařské vyšetření osoby před jejím umístěním do cely. Všichni respondenti se dále shodují v tom, že na tomto postupu není třeba nic měnit. Respondent č. 4 jednoznačně uvádí: *„Osoby umístěné se mohou kdykoliv na cokoli zeptat obousměrným komunikátorem, interkomem, takže za mě není co zlepšovat.“*

Respondenti se shodují, že opatření k zajištění, aby osoby nebyly vystaveny mučení, jsou jednoznačně kamerové systémy v celách. Respondent č. 1 uvádí také opakované proškolení policistů. Respondent č. 2 zmiňuje změnu v provádění fyzických prohlídek, kdy uvádí: *„Nyní se tyto prohlídky vesměs provádějí pouze pozorováním těla bez fyzického kontaktu intimních partií.“* Respondent č. 3 poukazuje na kamerové systémy a pravidelné kontroly. Respondent č. 4 tvrdí, že *„žádná opatření není třeba přijímat“* a poukazuje na kamerový záznam, přičemž přímo uvádí: *„Cely jsou pod kamerovým záznamem, který je uchován po dobu 30 dnů.“* Respondent č. 5 zmiňuje monitorovací systémy se záznamem a také záznam o průběhu omezení osobní svobody. Všichni respondenti se tedy shodují, že k mučení a nelidskému zacházení nedochází, tyto situace nevznikají. Respondent č. 1 uvedl: *„Po celou dobu*

me éry u Policie ČR jsem se nesetkal, že by osoba umístěná v policejní celi byla vystavena mučení nebo jinému nelidskému zacházení.“

Závěr

Respondenti se jednoznačně shodují, že zadržené osoby jsou dostatečně informovány o svých právech a povinnostech před umístěním do policejní cely. Tento proces je z jejich strany považován za dostatečný a správný, přičemž informovanost je zajišťována jak písemně, tak ústně. Správné poučení je zajištěno i přítomností různých jazykových mutací a možností vysvětlení nejasností policistou. Respondenti vyjadřují spokojenost s tímto postupem a nejsou navrženy žádné změny v jeho aplikaci.

Pokud jde o opatření proti mučení a nelidskému zacházení, všichni respondenti považují přítomnost kamerových systémů a pravidelných kontrol za klíčová opatření. Opakované proškolení policistů a změna v přístupu k fyzickým prohlídkám (bez fyzického kontaktu s intimními partiemi) jsou dále považovány za důležité kroky k zajištění, že osoby umístěné v celách nejsou vystaveny mučení nebo nelidskému zacházení. Všichni respondenti potvrzují, že k takovým situacím nedochází a že stávající opatření jsou adekvátní.

Tento závěr ukazuje, že v oblasti informovanosti o právech a povinnostech zadržených osob, stejně jako v opatřeních proti mučení, není potřeba provádět zásadní změny, protože současný systém je považován za účinný a v souladu s platnými normami.

Tabulka 5. Přezkoumání rozhodnutí o umístění do policejní cely

Kategorie	Kódy
Kontrolní mechanismy	OVK, funkcionáři, kontrolní orgány, ombudsman, soud, státní zástupce, výbor CPT
Postup přezkoumání	Stížnost, kontrola, zákonnost, opatření, dokumentace
Následné povinnosti	Odstranění závad, proškolení policistů, nápravná opatření, postoupení podnětu

Analýza

Respondenti se liší v názoru na existenci nezávislého přezkoumání rozhodnutí o umístění. Respondent č. 1 o umístění do cely říká, že je „vždy v souladu se zákonem“,

„existuje kontrolní mechanismus ze strany vedoucích funkcionářů“. Respondent č. 2 se domnívá, že *„rozhodnutí o umístění osoby do policejní cely nikdo nepřezkoumává“*, ale *„mohou být přezkoumávány zákonné postupy policisty. To jsem i zažil v několika případech. Nikdy však žádné pochybení zjištěno nebylo“*. Respondent č. 3 tvrdí, že *„žádné zákonné podmínky o přezkum nejsou v žádném právním předpise uvedeny“*, ale *„kontroly a oprávněnost osob umístěných v cele provádí služební funkcionáři, kontrolní orgány policie a ombudsman“*. Respondent č. 4 uvádí, že za umístění osoby do policejní cely odpovídá policejní orgán, tedy pokud si osoba chce na cokoli stěžovat, případně podat nějaký podnět, je jí to umožněno. Respondent č. 5 uvádí možnost podání stížnosti různým orgánům a také, že: *„je v rámci Evropské unie zřízen Výbor proti mučení“*.

Z rozhovorů vyplývá, že existují různé kontrolní mechanismy, které se zaměřují na zákonnost postupu a oprávněnost umístění. Mezi tyto mechanismy patří vnitřní kontrola, kontroly ze strany oddělení vnitřní kontroly, služební funkcionáři, kontrolní orgány policie, ombudsman, soud, státní zástupce a Výbor proti mučení.

V případě zjištění pochybení jsou přijímána nápravná opatření. Respondent č. 1 uvádí, že *„v případě zjištěných pochybení jsou přijímána opatření k tomu, aby se pochybení neopakovala. Policisté jsou opětovně proškoleni a také nedostatky jsou rozebrány na služebních poradách“*. Respondent č. 3 uvádí, že odstranění případných závad spatřuje v proškolení policistů o těchto pochybeních. Respondent č. 5 uvádí, že v případě zjištění nějakých nedostatků je ihned žádáno o sjednání nápravy.

Závěr

Existují rozdílné názory na existenci nezávislého přezkoumání rozhodnutí o umístění osoby do policejní cely. Všichni respondenti však potvrzují, že v rámci policie i mimo ni existují různé kontrolní mechanismy, které se zaměřují na zákonnost postupu a oprávněnost umístění. Mezi tyto mechanismy patří jak interní kontrola, tak kontroly ze strany veřejného ochránce práv, kontrolní orgány policie, služební funkcionáři, soudy, státní zástupci a také Evropský výbor proti mučení.

Respondenti se shodují na tom, že pokud dojde k zjištění pochybení, jsou přijímána nápravná opatření, která zahrnují opětovná proškolení policistů a opětovné projednání zjištěných problémů. V případě zjištěných nedostatků se usiluje

o sjednání nápravy, což znamená, že procesy jsou pravidelně monitorovány a zlepšovány, aby se zajistil dohled a dodržování zákonnosti.

Z již uvedeného vyplývá, že v současném systému je možnost kontroly rozhodnutí o umístění zajištěna prostřednictvím několika úrovní kontroly, ale nezávislé přezkoumání rozhodnutí o umístění není běžně standardizováno. I tak však existuje dostatečná míra dozoru ze strany veřejného ochránce práv, který tyto kontroly provádí.

Tabulka 6. Soulad s mezinárodními normami

Kategorie	Kódy
Soulad	V souladu, zlepšení
Mezinárodní závazky	CPT, VDLP, Úmluva proti mučení, Evropská úmluva, Pravidla OSN
Opatření ke zlepšení	Hygiena, světlo, sprcha, školení, dohled

Analýza

Stav české legislativy je v rámci všech rozhovorů v souladu s mezinárodními normami. Respondent č. 1 uvádí, že „dle mých zkušeností je česká legislativa a praktiky ve shodě s mezinárodními normami“. Respondenti č. 2 a 3 tvrdí, že „jsou v souladu“, respektive „naprosto v souladu“. Respondent č. 4 uvádí, že „česká legislativa je zcela jistě v souladu s evropskými normami.“ Respondent č. 5 uznává soulad, ale vidí prostor pro další zlepšení, který rozvedl: „Např. požadavek na zlepšení možností hygieny v celách, více přirozeného světla, sprcha jen pro umístěné osoby, lepší proškolení policistů, požadavek na posílení nezávislého dohledu atd.“

Respondenti dále v rámci svých vyjádření uvádějí různé mezinárodní závazky. Respondent č. 1 zmiňuje „standards Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání“. Respondent č. 2 uvádí Všeobecnou deklaraci lidských práv a Úmluvu proti mučení. Respondent č. 3 doplňuje „doporučující stanoviska Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, Kanceláře veřejného ochránce České republiky, nařízení ministra vnitra č. 51 z roku 2013, zákon č. 273 z roku 2008, závazný pokyn PP č. 159 z roku 2009 a závazné rozsudky Evropského soudu pro lidská práva“. Respondent č. 4 také zmiňuje Evropskou úmluvu o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Respondent č. 5 uvádí

tytéž normy a dále „Pravidla OSN o minimálních standardech zacházení s vězněnými osobami“.

Většina respondentů se domnívá, že není třeba přijímat žádná konkrétní opatření a vše je nastaveno v pořádku. Respondent č. 2 si myslí, že „by neměla přijímat žádné opatření. Osoby jsou chráněny dostatečně“, „někdy i nad míru“. Respondenti č. 3 a 4 se domnívají, že žádných dalších opatření není třeba. Přičemž respondent č. 5 navrhuje: „Zlepšit podmínky pro osobní hygienu, což je ve většině případů vzhledem k nutnosti stavebně technických úprav a posílení počtu dozorujících policistů nemyslitelné. Sprcha by byla zcela jistě vhodná.“

Závěr

Z analýzy vyplývá, že česká legislativa v oblasti umístování osob v policejních celách je obecně v souladu s mezinárodními normami a standardy, jakými jsou například Evropská úmluva o lidských právech, Úmluva proti mučení a Pravidla OSN o minimálních standardech zacházení s vězněnými osobami. Většina respondentů se shoduje na tom, že český právní rámec je v souladu s těmito normami, což podporuje správnost a legitimitu postupů používaných v rámci umístování osob do policejních cel.

Ačkoli je současná situace považována za dostatečnou, existují oblasti, kde by mohlo být dosaženo zlepšení. Konkrétně jde o hygienické podmínky, komfort a školení policistů. Stále je tedy prostor pro zlepšení technických aspektů, které by vedly k vyšší kvalitě podmínek pro osoby umístěné do policejních cel.

V souhrnu lze tedy konstatovat, že česká legislativa splňuje mezinárodní standardy, ale i nadále existuje prostor pro určité zlepšení, které by přispělo k optimálním podmínkám pro osoby umístěné v policejních celách.

Tabulka 7. Výzvy při umísťování zranitelných skupin

Kategorie	Kódy
Zranitelné skupiny	Mladiství, ženy, s postižením, cizinci, těhotné
Výzvy	Individuální přístup, umístění, prohlídka, bariéra, přizpůsobení, vyrozumění, potřeby, zdravotní rizika
Specifické postupy	Stejným pohlavím, vyrozumění, prohlídka, umístění, přístup
Dostatečnost	Dostatečné, individuální přístup
Řešení	Stanovisko lékaře, zvýšená ostraha, přítomnost policisty, medikace

Analýza

Všichni respondenti se shodují, že umísťování zranitelných skupin do policejních cel představuje specifické výzvy. Respondent č. 1 zdůrazňuje, že *„je nutný odpovědný a individuální přístup policistů“* a *„dodržovat zákonnost a využít všechny možnosti“*. Respondent č. 2 upozorňuje na nutnost prohlídky stejným pohlavím, vyrozumění zastupitelského úřadu u cizinců a předání poučení v mateřském jazyce. Respondent č. 3 zdůrazňuje nutnost odděleného umísťování osob agresivních a násilných, také *„osob různého pohlaví a věku a osob ovlivněných alkoholem nebo drogami“*. Respondent č. 4 uvádí: *„Vždy je třeba k těmto osobám přistupovat individuálně, nelze paušalizovat.“* Také sděluje konkrétní příklady individuálního přístupu (těhotné ženy, mladiství, cizinci, postižení). Dále se vyjádřil k rozdílným přístupům u cizinců: *„odlišné stravovací návyky, náboženství“*. *„Strava je pro ně zajišťována odděleně.“* Respondent č. 5 poukazuje na rizika u osob s postižením: *„cela nemusí být zcela přizpůsobena danému postižení.“* a také na jazykovou bariéru u cizinců.

Respondenti shodně popisují specifické postupy pro zranitelné skupiny. Respondent č. 2 zmiňuje prohlídku ženami, vyrozumění u mladistvých a cizinců. Respondent č. 3 popisuje oddělené umísťování a individuální přístup: *„Ke každé jednotlivé osobě se přistupuje vždy částečně individuálně.“* Respondent č. 4 opět tvrdí, že specifické postupy neexistují. *„Specifické postupy nejsou, proč taky? Jsou to lidé jako my. Přístup je však vždy individuální a záleží na každé osobě jednotlivě.“* Respondent č. 5 uvádí oddělené umístění žen od mužů a mladistvých od dospělých, přičemž sdělil: *„Je to zcela dostatečné.“*

Všichni respondenti se dále také shodují, že osoby se zdravotními nebo duševními problémy musí podstoupit lékařskou prohlídku před umístěním do cely. Respondent č. 1 uvedl: *„Jednotlivé případy se řeší s lékaři, kteří se vyjadřují, zda osoba je schopna být umístěna v policejní cele.“* Respondent č. 2 se v tomto vyjádření shoduje a dále dodal: *„Případně pokud je tam nějaký zdravotní problém, tak jsou ze strany lékaře poskytnuty informace o medikaci, kterou následně podává policie.“* Respondenti č. 3 a 4 zdůraznili nutnost souhlasného stanoviska lékaře s umístěním do policejní cely. Respondent č. 5 popsal, že tyto případy se řeší *„zvýšeným dohledem, případně stálou přítomností dalšího policisty, vykonávajícího zvýšený dohled“*.

Závěr

Z odpovědí respondentů vyplývá, že umístování zranitelných skupin do policejních cel představuje specifické výzvy, které vyžadují individuální přístup policistů. Důraz je kladen na oddělené umístování osob podle věku, pohlaví a rizikovosti chování. U cizinců je nutné zohlednit jazykovou bariéru a odlišné kulturní či náboženské návyky. Osoby s postižením mohou čelit problémům, pokud cely nejsou plně přizpůsobeny jejich potřebám.

Specifické postupy jsou zaměřeny na zajištění ochrany těchto skupin, přičemž hlavními opatřeními jsou oddělené umístování a informování příslušných institucí, jako jsou zákonní zástupci u mladistvých nebo zastupitelské úřady u cizinců. Přestože jeden z respondentů tvrdí, že specifické postupy neexistují, všichni ostatní se shodují, že ke každé osobě je nutné přistupovat individuálně s ohledem na její situaci.

V případě osob se zdravotními nebo duševními problémy je klíčovým opatřením lékařská prohlídka před jejich umístěním do policejní cely. Pokud lékař vyhodnotí, že osoba není schopna pobytu v cele, je rozhodnuto o jejím umístění do zdravotnického zařízení. Pokud osoba vyžaduje medikaci, policisté postupují podle pokynů lékaře. V některých případech je třeba zajistit zvýšený dohled nad těmito osobami.

Tabulka 8. Důvěra mezi policií a veřejností

Kategorie	Kódy
Hodnocení důvěry	Úroveň, strpení, zákonný důvod
Faktory ovlivňující důvěru	Podmínky, zásah, práva
Potřeba sledování	Není potřeba, dostatečné, kontrola
Stávající mechanismy	OVK, státní zastupitelství, GIBS, CPT, ombudsman
Nástroje	Kontroly, proškolení, transparentnost omezení, GDPR
Hodnocení stavu	Dobře nastavené, funguje, v pořádku

Analýza

Respondenti se liší v hodnocení důvěry veřejností. Respondenti č. 1, 3 a 5 hodnotí důvěru mezi veřejností a policií na dobré úrovni. Respondent č. 2 uvádí, že „*policie má důvěru veřejnosti spíše v jiných směrech*“. Z jeho vyjádření vyplývá, že „*policie je obecně represivní*“. Respondent č. 4 se naopak domnívá, že umístění osob do policejní cely „*je jedním z největších zásahů do lidských práv člověka*“, a domnívá se, že „*většina osob v tento moment přestává policii důvěřovat a je to pouze o strpení úkonů*“.

Faktory ovlivňující důvěru jsou podmínky v celách, zásah do lidských práv a potrestání pachatelů. Respondent č. 2 upřesňuje, že osobám umístěným se tento postup nelíbí. Naopak osoby poškozené se z místa ani nedozví, co se s touto osobou dále ze strany policie děje. Dále uvádí: „*Policie má důvěru veřejnosti, tedy zejména ze strany osob poškozených, pokud dojde k potrestání pachatelů trestné činnosti.*“

Většina respondentů se domnívá, že zavedení nezávislého sledování není potřeba. Respondenti č. 1, 3 a 4 považují současné kontrolní mechanismy za dostatečné. Respondent č. 2 zmiňuje kontroly ze strany veřejného ochránce práv a vrchního komisaře územního odboru. Respondent č. 3 se obává, že zavedení nezávislého sledování podmínek není správné, uvádí: „*Podkopalo by to důvěru samotných policistů v systém a zákonná oprávnění.*“ Respondent č. 4 se proti tomuto postupu ohradil zcela, kdy uvedl: „*Nezávislé? Sledování? Opět další kontrolní orgán? Rozhodně ne.*“ Dále konstatoval, že takových kontrolních mechanismů je mnoho, přičemž jednotlivé

vyjmenoval a uvedl: „*to je plně dostačující*“. Respondent č. 5 k tomuto tématu uvedl, že „*již funguje, z mého pohledu je dostatečné*“.

Názory na nástroje a mechanismy pro zajištění transparentnosti a dodržování lidských práv se různí. Respondent č. 1 uvádí kontroly dodržování lidských práv ze strany veřejného ochránce práv a Evropského výboru pro zabránění mučení. Respondent č. 2 se domnívá, že „*omezení osobní svobody, stejně jako umístění osob do policejní cely, by nemělo být transparentní*“, a obává se porušení GDPR. Respondent č. 3 tvrdí, že „*vše funguje jak má*“. Respondent č. 4 neví, jak na to odpovědět, a konstatuje, že v policejních celách je vše v pořádku. Respondent č. 5 však navrhuje „*lepší proškolení policistů*“. Většina respondentů tak hodnotí stávající stav jako dobře nastavený.

Závěr

Všichni respondenti se shodují, že důvěra veřejnosti v policii je ovlivněna různými faktory. Někteří respondenti hodnotí vztah mezi veřejností a policií pozitivně, zatímco jiní vnímají policii jako represivní složku, která má důvěru veřejnosti spíše v oblastech, které se netýkají umístění osob do policejních cel. Umístění osob do policejní cely je považováno za velký zásah do lidských práv.

Co se týče kontrolních mechanismů, většina respondentů považuje stávající systém za dostatečný a nepotřebuje další nezávislé sledování podmínek v policejních celách. Někteří se dokonce obávají, že zavedení nových kontrolních orgánů by mohlo podkopat důvěru policistů v systém a také by mohlo přinést pouze další zbytečnou byrokracii. Ohledně transparentnosti a dodržování lidských práv v policejních celách se názory liší. Zatímco někteří respondenti jsou přesvědčeni, že vše funguje správně, jiní mají obavy, že pokud by byl tento systém ještě více transparentní, mohlo by dojít k porušení ochrany osobních údajů. Celkově většina respondentů hodnotí současný stav jako vyhovující, ale někteří naznačují, že by bylo možné zlepšit školení policistů a posílit transparentnost procesů.

Tabulka 9. Legislativní změny a role technologií

Kategorie	Kódy
Reflexe standardů	Dostatečné
Návrhy	Zrušení
Role technologií	Důležitá, systémy, dokumentace, kontrola, umělá inteligence

Analýza

Všichni respondenti se jednohlasně shodují, že současná legislativa je dostatečná, a dostatečně tak reflektuje mezinárodní standardy ochrany lidských práv v policejních celách.

Většina respondentů nenavrhuje žádné změny. Respondenti č. 1, 3, 4 a 5 uvádějí, že legislativní změny nenavrhují, nejsou zapotřebí. Respondent č. 2 však navrhuje změnu v monitorování cel: *„Myslím si, že je problém, že policejní cela není monitorována celá, tedy jsou zde začerněná místa, kam na osoby umístěné není vidět. Tímto směrem bych pravidla trochu pozměnil. Ubral bych prostoru osobám umístěným v tomto směru.“*

Všichni respondenti se také shodují, že moderní technologie hrají důležitou roli při monitorování podmínek v policejních celách. Respondent č. 1 uvádí, že *„jsou přínosem pro transparentnost a efektivní dokumentaci podmínek v policejních celách“*. Respondenti č. 2 a 3 konstatují, že všechny tyto systémy jsou v této problematice již zavedené. Respondent č. 4 zmiňuje využití umělé inteligence v souvislosti s ostrahou cel, přičemž uvádí: *„PEO Praha v současné době požádalo Policejní prezidium o zařazení do programu na využití umělé inteligence v souvislosti s ostrahou cel.“* Stejnou myšlenku měl i respondent č. 5, který uvedl, že umělá inteligence by mohla být využita v rámci střežení cel, tedy *„umělá inteligence, která by policistovi pomáhala se střežením osob. Například by mohla vyhodnocovat chování osoby, případně monitorovat životní funkce, a tak přispět k tomu, aby nedocházelo ke zbytečným mimořádným událostem“*.

Závěr

Z odpovědí respondentů vyplývá, že současná legislativa týkající se podmínek v policejních celách je považována za dostatečnou a v souladu s mezinárodními standardy. Většina respondentů se shoduje, že není potřeba žádných legislativních

změn. Někteří respondenti však navrhují specifické úpravy, zejména v oblasti monitorování cel. Jeden z respondentů považuje problém v začerněných místech policejních cel, která omezují vizuální kontrolu nad osobami umístěnými v cele, a navrhuje změnu pravidel, která by umožnila lepší monitorování těchto prostor.

Všichni respondenti se shodují, že moderní technologie, jako jsou kamerové systémy, hrají klíčovou roli v monitorování podmínek v policejních celách. Respondenti vyzdvihují přínos těchto technologií pro zvýšení transparentnosti, efektivní dokumentaci podmínek a zajištění bezpečnosti. Někteří respondenti dokonce navrhují využití umělé inteligence v oblasti střežení cel, což by mohlo pomoci při monitorování chování osob a zajištění lepší reakce na případné mimořádné události.

Celkově tedy vyplývá, že současný legislativní rámec je považován za dostatečný, ale existují místa, kde by ke zlepšení stávajícího stavu mohlo dojít, zejména v oblasti monitorování policejních cel a využívání moderních technologií pro zajištění vyšší efektivity a bezpečnosti umístěných osob.

Tabulka 10. *Zlepšení podmínek*

Kategorie	Kódy
Doporučení	Změny zabezpečení, monitoring, kurzy
Nedostatky	Absence sprchy, prohlídka, jazyková bariéra, nedostatek, hygiena
Návrhy	Vybudování, zajištění, doplnění, zřízení

Analýza

Názory na to, co doporučit ke zlepšení podmínek, aby byla více chráněna lidská práva, se různí. Respondent č. 1 uvádí: „*z legislativních podmínek mne nic nenapadá*“. Respondent č. 2 a 3 nepovažují zlepšení za nutné, přičemž respondent č. 2 uvedl: „*Jsou chráněni dost. Nic bych v tomto směru nedoporučoval. Jeho práva jsou dodržována dostatečně.*“ Respondent č. 5 opětovně doporučuje automatický monitoring cel, k čemuž uvedl „*využití umělé inteligence pro monitorování podmínek a automatické upozornění policisty vykonávajícího dohled na nestandardní situaci.*“

Respondenti uvádějí různé příklady nedostatků a návrhy na jejich odstranění. Respondent č. 1 navrhuje „*vybudování sprchy určené pouze pro osoby umístěné do policejních cel*“. Respondent č. 2 upozorňuje na problém prohlídky osobou stejného

pohlaví: *"Problém je například, když má být osoba umístovaná prohlédnuta osobou stejného pohlaví, například žena ženou, když žádná žena v rámci oddělení není ve službě. Potom musí tuto osobu prohlédnout lékař."* A také upozorňuje na jazykovou bariéru u cizinců. Respondent č. 3 zmiňuje nedostatek psychologů a psychiatrů. Respondent č. 4 žádné nedostatky nevidí. Respondent č. 5 navrhuje: *„Lepší prostor pro osobní hygienu, možnost osprchovat se. To je však spojeno se stavebními úpravami.“*

Závěr

Z odpovědí vyplývá, že názory na potřebu zlepšení podmínek v policejních celách a ochrany lidských práv se mezi respondenty liší. Většina respondentů se shoduje na tom, že stávající legislativní podmínky a praxe dostatečně zajišťují ochranu práv osob umístěných v policejních celách, a nevidí potřebu zásadních změn.

Nicméně část respondentů přesto vidí prostor pro zlepšení, zejména v oblastech, které se týkají hygieny, monitorování podmínek v celách a zajištění potřebné odborné péče pro zadržené osoby. Problémy, které byly zmíněny, zahrnují například nedostatečné hygienické podmínky a potřebu stavebních úprav pro zajištění lepších podmínek pro osobní hygienu. Také se objevily návrhy na zlepšení systémů monitorování cel, včetně využití moderních technologií pro efektivní a bezpečné sledování.

Celkově lze tedy říci, že respondenti vnímají stávající systém jako funkční a dostatečně zajišťující ochranu práv osobám umístěným v policejních celách.

Tabulka 11. *Školení a znalosti policistů*

Kategorie	Kódy
Způsoby	Porady, elektronicky, individuálně
Frekvence školení	Pravidelně, ročně, denně, měsíčně, ihned
Potřeba	Prohlubovat znalosti
Návrhy	Kurz, opakovaně, školení, odborná příprava

Analýza

Názory respondentů na dostatečnost školení se i v této otázce různí. Respondenti č. 1, 2 a 3 hodnotí školení jako dostatečné. Respondent č. 4 tvrdí: *"Myslím,*

že s policisty, kteří jsou neustálými účastníky zajištění provozu policejních cel, je třeba ze strany vedení útvaru neustále pracovat a věnovat se dodržování veškerých norem, zákonů, interních aktů řízení a pokynů nadřízených. Pak je vše v pořádku." Respondent č. 5 se domnívá, že současný systém školení není dostatečný.

Respondenti popisují různé způsoby a frekvence školení. Respondent č. 1 uvádí: *„Policisté jsou proškolení na služebních poradách 2x za rok a také cestou E-Siař."* Dále zmiňuje: *„Vzhledem k obměně personálního stavu na obvodních odděleních je nutno znalosti u policistů prohlubovat opakovaně."* Respondent č. 2 uvádí: *„Nejsou školeni, ale jsou informováni cestou IS ESIAR, kde jsou interní akty řízení tohoto typu dostupné a každý policista je nucen se s těmito problematikami pravidelně seznamovat. Dále jsou policisté školeni také v rámci porad, kde jsou seznamováni i s případnými zjištěnými nedostatky. A také při zjištění nedostatků ze strany vrchního komisaře jsou policisté opětovně proškoleni a poučeni k těmto nedostatkům."* Respondent č. 3 popisuje, že policisté jsou školeni pravidelně *„cestou interních aktů řízení, se kterými se musí seznamovat. Také na každodenních a měsíčních poradách útvaru"*. Respondent č. 4 uvádí: *„Pravidelná školení, opakovaně 2 x ročně. Pro nově přichozí policisty jsou školení individuální."* Respondent č. 5 zmiňuje: *„Jednou ročně prostřednictvím interních aktů. Případné nedostatky se také řeší v rámci služebních porad, takže jednou za měsíc. Když by došlo k nějaké nestandardní situaci, kterou zapříčinil policista, tak je to s tímto jednotlivcem řešeno samostatně ihned následující službu."*

Názory na potřebu prohloubit znalosti se různí. Respondenti č. 1 a 5 se domnívají, že je potřeba znalosti prohlubovat. Respondent č. 1 navrhuje možnost kurzu v E-POLIS a argumentuje: *„Vzhledem k obměně personálního stavu na obvodních odděleních je nutno znalosti u policistů nutno prohlubovat opakovaně."* Respondent č. 5 doporučuje: *„Bylo by to vhodné, zejména u policistů vykonávajících dohled nad policejními celami. Školením, kterého by se účastnil i zástupce Veřejného ochránce práv."* Respondenti č. 2, 3 a 4 se domnívají, že prohlubování znalostí není potřeba. Respondent č. 2 tvrdí: *„Já si myslím, že policisté mají dostatek informací a prohlubovat jejich znalosti v tomto směru není třeba."* Respondent č. 3 prohlašuje, že policisté jsou v této problematice dostatečně erudováni. Respondent č. 4 navrhuje: *„Myslím, že by na tuto problematiku mohl být kladen větší důraz na základní odborné přípravě."*

Závěr

Názory respondentů na školení policistů v oblasti umísťování osob do policejních cel se příliš neliší. Většina z nich se shoduje na tom, že školení je dostatečné a probíhá jak prostřednictvím interních aktů řízení, tak na pravidelných služebních poradách, v případě potřeby individuálně. Tento přístup je považován za adekvátní pro většinu policistů.

Nicméně existují i odpovědi, které naznačují potřebu prohlubování školení, zejména u policistů, kteří vykonávají dohled nad policejními celami. Někteří respondenti doporučují zavedení specializovaných kurzů. Na druhou stranu, několik respondentů nesouhlasí s potřebou prohlubování školení. V jejich očích jsou současné školicí mechanismy dostatečné a považují policisty za erudované v této problematice. Z jejich pohledu je dostatek informací, které policisté potřebují pro efektivní výkon v rámci této problematiky. Respondenti, kteří tuto pozici zastávají, považují stávající systém za adekvátní a nejsou přesvědčeni o nutnosti dalších zásahů.

Celkově z toho tedy vyplývá, že i když většina respondentů vnímá školení jako dostatečné, existují názory, že pro určité policisty ve specifických oblastech by mohl být přínos v prohloubení znalostí.

Závěrečné vyjádření respondentů

V závěru jednotlivých rozhovorů byl respondentům poskytnut prostor pro svévolné vyjádření k dané problematice, přičemž většina z nich uvedla, že vše důležité již bylo řečeno, případně že nic dalšího je k problematice nenapadá. Pouze dva respondenti se v této části rozhovorů vyjádřili. Respondent č. 2 uvedl: *„Já si myslím, že už všechno bylo řečeno. Jediné, co bych k tomu uvedl je, že nikdo v policejní cele není za odměnu, ale je zde z důvodu svého protiprávního jednání. Práva těchto osob jsou podle mě nadměrná. Jsou podezřelí z protiprávního jednání. Vím, že by měla fungovat presumpce nevinny, ale právě proto není umístění do policejní cely povinnost, ale oprávnění.“* Respondent č. 4 pouze dodal, že: *„PEO Praha disponuje tzv. infekčními celami pro nemoci, které se šíří kapénkovou nákazou. Také disponuje tzv. detektorem tělesných otvorů. Velké téma však je, jak nakládat s osobami, které procházejí změnou pohlaví. Zde vidím zásadní nedostatek v legislativě.“*

3.4 Výsledky výzkumu

Na základě provedených rozhovorů a následně vypracovaných analýz lze vyvodit následující celkový závěr z jednotlivých částí, včetně navržení případných změn.

V oblasti podmínek v policejních celách se všichni respondenti shodují, že podmínky jsou v souladu s platnou legislativou a interními předpisy. Nicméně rozdíly v hodnocení těchto podmínek naznačují, že existují různé standardy mezi jednotlivými policejními útvary, což může vést k nerovnému zacházení se zadrženými osobami. I když základní potřeby jako jídlo, pitná voda a hygiena jsou zajištěny, někteří respondenti upozorňují na nedostatky v oblasti vybavení cel a nutnosti stavebních úprav, zejména týkající se sprch. Pro zajištění rovnoměrných standardů v různých zařízeních je nezbytné zaměřit se na zlepšení těchto podmínek a vybavení cel.

Pokud jde o lékařskou péči, respondenti se shodují, že lékařská pomoc je poskytována v souladu se standardními postupy, a to jak přímo v cele, tak i prostřednictvím eskorty do zdravotnických zařízení. Psychologická péče není běžně poskytována a osoba umístěná v cele musí být převezena například do specializovaného zařízení. Co se týče monitorování policejních cel, respondenti potvrzují, že policejní cely jsou monitorovány kamerovými systémy a pravidelnými kontrolami, ale část, kde se nacházejí toalety, jsou z důvodu ochrany soukromí začerněny nebo zabezpečeny jiným způsobem. Nicméně tento aspekt zůstává předmětem debat, přičemž někteří respondenti navrhuji zlepšení v oblasti střežení pro zajištění plné odpovědnosti policistů za bezpečnost umístěných osob.

V oblasti informovanosti o právech a povinnostech umístěných osob se respondenti shodují na tom, že tento proces je dostatečně zajištěn jak písemně, tak ústně, včetně různých jazykových mutací. Opatření proti mučení a nelidskému zacházení, jako jsou kamerové systémy a pravidelné kontroly, jsou považována za klíčová a účinná. Stávající opatření jsou považována za dostatečná a není potřeba provádět žádné změny v této oblasti.

Pokud jde o nezávislé přezkoumání rozhodnutí o umístění, většina respondentů potvrzuje existenci různých kontrolních mechanismů, které zajišťují zákonnost a oprávněnost umístění. Mezi tyto mechanismy patří interní kontroly, kontroly

veřejného ochránce práv, kontrolní orgány policie, soudy a státní zástupci. Existuje tedy dostatečná míra dozoru, která zajišťuje dodržování zákonnosti v této oblasti.

V případě legislativy respondenti potvrzují, že česká legislativa je v souladu s mezinárodními normami, jako je Evropská úmluva o lidských právech, Úmluva proti mučení a další. Ačkoliv je současný legislativní rámec považován za dostatečný, respondenti naznačují, že v některých oblastech by bylo možné dosáhnout zlepšení, zejména v oblasti monitorování cel, zajištění hygieny a využívání moderních technologií pro zvýšení bezpečnosti. Někteří respondenti naznačili, že by k monitorování cel mohla přistoupit také stále se rozvíjející umělá inteligence, která by například z kamerového systému vyhodnocovala chování umístěných osob, a tím by bylo možné předejít různým mimořádným událostem.

V oblasti zvláště zranitelných skupin osob respondenti potvrzují, že je třeba přistupovat k těmto osobám individuálně. Každá skupina má své specifické potřeby, které je nutné zohlednit, a to jak v oblasti umístění, tak i v oblasti stravy. Pro osoby se zdravotními nebo duševními problémy je klíčovým opatřením lékařská prohlídka před jejich umístěním do policejní cely, a pokud lékař vyhodnotí, že osoba není schopna pobytu v cele, je rozhodnuto o jejím umístění do zdravotnického zařízení.

V oblasti důvěry veřejnosti v policii se názory liší. Někteří respondenti hodnotí vztah mezi policií a veřejností pozitivně, jiní ho vnímají negativně, zejména pokud jde o umístění osob do policejní cely, které je považováno za zásadní zásah do lidských práv. Většina respondentů však souhlasí s tím, že současný systém kontroly podmínek v policejních celách je dostatečný a že není třeba zavádět další nezávislé kontroly. Někteří respondenti doporučují zlepšit školení policistů.

Celkově lze říci, že současný systém je považován za funkční a dostatečně zajišťující ochranu práv osob umístěných v policejních celách. Přesto existují oblasti, kde je prostor pro zlepšení, zejména v oblasti hygieny, monitorování podmínek v celách, zajištění odborné péče a školení policistů. Pro zajištění rovnoměrných podmínek v různých policejních útvarech a pro zajištění optimálních podmínek pro umístěné osoby je nezbytné zaměřit se na technické a praktické zlepšení některých oblastí, které zde byly zmíněny.

4 ZÁVĚR

Bakalářská práce si kladla za cíl posoudit současné podmínky umístění osob do policejních cel, identifikovat nedostatky a navrhnout opatření pro jejich zlepšení. Tohoto cíle bylo dosaženo prostřednictvím kombinace teoretického a empirického přístupu.

V teoretické části práce byl zkoumán právní rámec a normy týkající se umístování osob do policejních cel. Tato analýza poskytla přehled o platných právních předpisech a standardech, které by měly být v praxi dodržovány. Pozornost byla věnována také specifikům, která se týkají různých kategorií osob, které mohou být do policejních cel umístěny.

Empirickou část tvoří výzkum, pro který byla zvolena kvalitativní výzkumná metoda dotazování pomocí techniky polostrukturovaných rozhovorů. Takto získaná data byla následně zpracována technikou otevřeného kódování a kategorizace a následně podrobena interpretativní fenomenologické analýze. Uvedená metoda přinesla cenné poznatky o vnímání a hodnocení podmínek v policejních celách ze strany policistů, tedy dotazovaných respondentů, ale také jejich názory na případné zlepšení stávajícího stavu.

Výzkum potvrdil, že právní rámec v České republice, který reguluje umístění osob do policejních cel, je v souladu s mezinárodními standardy, přičemž respondenti považují legislativu za dostatečnou. Nicméně i přesto existují oblasti, ve kterých by bylo možné dosáhnout zlepšení, a to především v oblasti hygienických podmínek. Zejména by bylo vhodné zázemí policejních cel stavebně a technicky poupravit, aby mohly být dodrženy tyto hygienické standardy.

Respondenti se shodli na tom, že základní potřeby zadržených osob jsou zajištěny, ale poukázali na rozdíly v kvalitě podmínek a vybavení cel na různých útvarech. Rozdíly v podmínkách mezi jednotlivými útvary mohou vést k nerovnému zacházení s umístěnými osobami. Je tedy třeba usilovat o sjednocení těchto standardů. Z rozhovorů vyplynuly také rozdílné názory na zajištění monitorování cel. V této oblasti je třeba najít rovnováhu mezi bezpečností a ochranou soukromí, jelikož v rámci začernění prostoru toalet není možné zcela zajistit odpovědnost policistů za tyto osoby v místech, kde na ně není zcela možné dohlížet.

Výzkum rovněž ukázal, že moderní technologie, jako je potenciální využití umělé inteligence při monitorování chování a pohybů umístěných osob, by mohla výrazně přispět k zjednodušení práce policistů při jejich střežení. Tento technický pokrok by mohl zaručit efektivnější dohled a bezpečnost zadržených osob, usnadnit tak práci policistům, kteří policejní cely střeží, což může vést k předcházení neočekávaným mimořádným událostem v policejních celách.

Přínos práce spočívá v identifikaci konkrétních problémů a výzev, kterým policisté čelí při zajišťování podmínek v policejních celách. Výsledky výzkumu mohou být využity pro zlepšení praxe v této oblasti a pro odbornou diskuzi o možnostech zvýšení ochrany lidských práv. Zjištěné poznatky mohou sloužit jako podklad pro navrhování reálných opatření a doporučení pro zlepšení podmínek v policejních celách.

Dodržování lidských práv v policejních celách je klíčové pro zajištění důstojnosti zadržených osob a pro důvěru veřejnosti v Policii České republiky. Je třeba usilovat o to, aby podmínky v celách odpovídaly nejen právním normám, ale i etickým a morálním principům. Důležité je také zajistit, aby se policisté při výkonu své práce řídili zásadami profesionality, odpovědnosti a respektu k lidským právům, k čemuž z jejich strany zcela jistě dochází.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. GERLOCH, A., HŘEBEJK, J. a ZOUBEK, V. *Ústavní systém České republiky*. 6. aktualizované vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2022. 576 s. ISBN 978-80-7380-865-5.
2. HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKEŠ, M., KOPA, M. a kol. *Listina základních práv a svobod – komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. 1456 s. ISBN 978-80-7400-812-2.
3. JELÍNEK, J. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 9. vydání. Praha: Leges, 2022. 1424 s. ISBN 978-80-7502-637-8.
4. KLÍMA, K., a kol. *Komentář k Ústavě a Listině*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. 1448 s. ISBN: 978-80-7380-140-3.
5. KOUTNÁ KOSTÍNKOVÁ, J., ČERMÁK, I. *Interpretativní fenomenologická analýza*. In Tomáš Řiháček, Ivo Čermák, Roman Hytych. Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 190 s. ISBN 978-80-210-6382-2.
6. MATES, P., SLABÝ, A., ŠKODA, J., ŠMERDA, R., VAVERA, F. *Zákon o policii s komentářem*. 3. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2023. 464 s. ISBN 978-80-7380-917-1.
7. MIOVSKÝ, M.. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.
8. NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2017. 446 s. ISBN 978-80-7380-677-4.
9. PAVLÍČEK, V. a kol. *Ústavní právo a státověda*. II. díl, 3. vydání. Praha: Leges, 2020. 1160 s. ISBN 978-80-7502-468-8.
10. SKUTIL, M., a kol. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. 254 s. ISBN 978-80-7367-778-7.
11. STRAUS, J. a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o., 2008. 296 s. ISBN 978-80-7380-095-6.
12. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád – komentář*. 6. vydání, Praha: C. H. Beck, 2008. 3014 s. ISBN 978-80-7400-043-0.
13. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád – komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0.

14. ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R. *Zákon o policii s komentářem*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2013. 479 s, ISBN: 978-80-7380-447-3.
15. ŠTEINBACH M., ŠLESINGER R., ZIMMERMANN M., BÍLEK M., HLAVÁČOVÁ K. *Zákon o Policii České republiky – komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2019. 300 s. ISBN 978-80-7598-193-6.
16. TOMEŠ, I., KOLDINSKÁ, K., *Sociální právo Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2003. 267 s. ISBN 80-7179-831-2.
17. VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky – komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 448 s. ISBN 978-80-7400-142-0.
18. VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky – komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 483 s. ISBN 978-80-7400-543-5.

Elektronické zdroje

1. ŠABATOVÁ, A. *Zpráva ze systematických návštěv policejních cel veřejného ochránce práv 2017* [online] [cit. 2025-1-26]. ISBN 978-80-87949-53-5, Dostupné z WWW: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/22-2017-NZ_Souhrnna_zprava_Policejni_cely_2017_CZ.pdf>
2. *Všeobecná deklarace lidských práv* [online] [cit. 2025-1-26]. Dostupné z WWW: <https://osn.cz/wpcontent/uploads/2022/05/UDHR_2016_CZ_web.pdf>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Nařízení Ministerstva vnitra č. 51 ze dne 31. října 2013, *o stravování a úhradě nákladů za stravování osob omezených na osobní svobodě PČR*, ve znění pozdějších předpisů: Nařízení Ministerstva vnitra č. 21 ze dne 29. června 2022. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR.
2. ČESKO. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159 ze dne 2. prosince 2009, *o eskortách, střežení osob a o policejních celách*. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR.
3. ČESKO. Zákon č. 349/1999 Sb., *o Veřejném ochránci práv*, ve znění účinném od 1.1.2025.

SEZNAM ZKRATEK

IPA	Interpretativní fenomenologická analýza
PČR	Policie České republiky
ÚO	Územní odbor
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
OSN	Organizace spojených národů
MV	Ministerstvo vnitra
PEO	Pohotovostní a eskortní oddělení
RZS	Rychlá záchranná služba
CPT	Committe Prevention Torture (Evropská úmluva o zabránění mučení a nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestání)
OVK	Oddělení vnitřní kontroly
VDLP	Všeobecná deklarace lidských práv
PP	Policejní prezidium
GIBS	Generální inspekce bezpečnostních sborů
GDPR	General Data Protection Regulation (ochrana osobních údajů)
IAŘ	Interní akty řízení
E-SIAŘ	Elektronický sborník interních aktů řízení
E-Polis	Edukační policejní on-line systém

SEZNAM TABULEK

- Tabulka 1.** Charakteristika respondentů
- Tabulka 2.** Podmínky v policejních celách
- Tabulka 3.** Lékařská a psychologická péče, monitorování cel
- Tabulka 4.** Práva zadržených osob
- Tabulka 5.** Přezkoumání rozhodnutí o umístění do policejní cely
- Tabulka 6.** Soulad s mezinárodními normami
- Tabulka 7.** Výzvy při umísťování zranitelných skupin
- Tabulka 8.** Důvěra mezi policií a veřejností
- Tabulka 9.** Legislativní změny a role technologií
- Tabulka 10.** Zlepšení podmínek
- Tabulka 11.** Školení a znalosti policistů

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1.** Polostrukturovaný rozhovor – respondent č. 1
- Příloha 2.** Polostrukturovaný rozhovor – respondent č. 2
- Příloha 3.** Polostrukturovaný rozhovor – respondent č. 3
- Příloha 4.** Polostrukturovaný rozhovor – respondent č. 4
- Příloha 5.** Polostrukturovaný rozhovor – respondent č. 5
- Příloha 6.** Fotodokumentace policejních cel

PŘÍLOHA 1. POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR RESPONDENT Č. 1

I. část

1. Jaká je délka Vašeho služebního poměru u Policie České republiky?
Délka mého služebního poměru je necelých 32 let.
2. Na jaké pracovní pozici jste v rámci Policie České republiky zařazen?
Vrchní komisař pro vnější službu.
3. Jaká je Vaše profesní zkušenost v oblasti policejních cel a s tím spojených zásahů do lidských práv?
Po dobu 9 let jsem pracoval jako vedoucí oddělení a necelých 10 let následně jako vrchní komisař pro vnější službu. Opakovaně jsem prováděl kontroly podmínek umísťovaných osob v policejních celách. V případě zjištěných nedostatků nebo mimořádných událostí se přijímala opatření k odstranění zjištěných nedostatků.
4. Jaké jsou vaše hlavní kompetence nebo zkušenosti ve vztahu k hodnocení podmínek v policejních celách?
Jako vrchní komisař jsem dle trvalých úkolů ředitele územního odboru prováděl 2x za rok kontrolu osob umístěných v policejních celách. Kontrola byla zaměřena hlavně na oprávněnost umístění osob v policejních celách, dodržování lhůt a zákonných podmínek. O provedených kontrolách byl vždy písemný výstup, v případě zjištěných nedostatků byla přijata opatření a stanoveny úkoly k odstranění a k proškolení policistů.

II. část

Podmínky v policejních celách

1. Jak byste stručně popsal současné podmínky, které panují v policejních celách v rámci České republiky?
Ke stavu podmínek v policejních celách se mohu vyjádřit jen k celám na území, kde jsem služebně zařazen. Podmínky v celách jsou v souladu s IAR a platnou zákonnou úpravou. Vzhledem k tomu, že cely byly vybudovány více než před 35 lety, tak by celám prospěly stavební úpravy.

Doplňující otázka: Jaké stavební úpravy myslíte?
Stavební úpravy by se měly zaměřit hlavně na sociální zařízení – např. nerezové kombinované WC (záchod, umyvadlo a sprcha), odvětrávání s ventilací, nové palandy se sedačkami.
2. Jakým způsobem je zajištěno, aby osoba umístěná v policejní cele měla přístup k základním potřebám, jako je jídlo, pitná voda a hygienická péče?
Přístup k základním potřebám je zabezpečen, a to jak u jídla, pití a také u hygienické péče. Jídlo je osobám zabezpečeno v souladu s IAR, pitná voda je k dispozici nonstop. Osobám dle potřeby jsou předány hygienické pomůcky, včetně možnosti náhradního oblečení. U cel bych doporučoval vybudovat jednu sprchu, která by byla využívána jen osobami umístěnými v policejních celách.

3. Jak je osobám umístěným v policejní cele zajištěn přístup k lékařské, případně psychologické péči, pokud je to potřeba?
Lékařské vyšetření osob před umístěním do policejní cely je prováděno dle zákonných podmínek. V případě, že stav osoby umístěné v policejní cele vyžaduje akutní lékařské vyšetření, tak je přivolána zdravotnická služba, nebo osoba je převážena do nemocnice k vyšetření. Psychologická péče není zabezpečována, ale v případě zhoršení psychického stavu u osoby umístěné v policejní cele je opětovně přivolána RZS, kdy podle posouzení stavu osoby a rozhodnutí lékaře je osoba buď ponechána v policejní cele, nebo je eskortována na psychiatrii v Olomouci.
4. Jakým způsobem probíhá monitorování osob umístěných v policejní cele?
Monitoring osob v policejních celách je prováděn pomocí kamer se zvukem. Dle potřeby je kontrola prováděna fyzicky ostrahou policejních cel.
5. Je tímto způsobem monitorována celá policejní cela včetně toalety?
Toaleta není monitorována kamerou. Umyvadlo je monitorováno kamerou, ale část, kde lze vidět tvář a spodní část těla, je v kameře překryta.
6. Je tento postup z Vašeho pohledu v pořádku v kontextu dodržování základních lidských práv, případně bylo by možné v tomto postupu něco změnit?
Z mého pohledu u osob umístěných v policejních celách jsou dodržována základní lidská práva včetně standardů. Případné změny jsem ji ž uvedl.

Práva zadržených osob

7. Jakým způsobem jsou zadrženým osobám poskytovány informace o jejich právech a povinnostech před umístěním do policejní cely?
Osoby před umístěním do policejní cely jsou řádně poučeny, práva a povinnosti osoby podepisují a jeden výtisk jim zůstává.
8. Je tento postup podle Vás dostatečný s ohledem na psychický stav osoby při jejím umístění do cely?
Uvedený postup shledávám dostatečným.
9. Byla by podle Vás možná nějaká zlepšení v oblasti informovanosti osob umístěných v policejních celách?
Opatření ke zlepšení informovanosti osob umístěných v policejních celách nemám. V případě jakýchkoliv dotazů nebo podávání informací jsou plněny ostrahou cel.
10. Jaká opatření jsou přijímána k zajištění, aby osoby v policejních celách nebyly vystaveny mučení nebo jinému nelidskému zacházení?
Po celou dobu mé éry u Policie ČR jsem se nesetkal s tím, že by osoba umístěná v policejní cele byla vstavena mučení nebo jinému nelidskému zacházení. Policisté jsou v průběhu roku opakovaně proškolení v otázkách zacházení s osobami omezenými na osobní svobodu, uplatňování práv těchto osob a také přiměřenosti postupu vůči takovým osobám.

Přezkoumání důvodů umístění do policejní cely

11. Existují nějaké podmínky pro případné přezkoumání rozhodnutí o umístění osoby do policejní cely nezávislými orgány?

Osoby omezené na osobní svobodě a následném umístění těchto do policejní cely je vždy v souladu se zákonem. Na odděleních je kontrolní mechanismus ze strany vedoucích funkcionářů k odůvodnění umístění osoby do policejní cely.

12. Jakým způsobem se takto děje a plynou z tohoto zjištění pro Vás následně nějaké povinnosti?

Ze strany vedoucích funkcionářů na oddělení se jedná o každodenní povinnost. Ze strany OVK jsou prováděny kontroly policejních cel a dodržování zákonnosti umístění osoby v policejní cele. Případné mimořádné události u osoby omezené na osobní svobodě provádí OVK taktéž kontrolu, hlavně se zaměřením na zákonnost a postup policistů. V případě zjištěných pochybení jsou přijímána opatření k tomu, aby se pochybení neopakovala. Policisté jsou opětovně proškoleni a také nedostatky jsou rozebrány na služebních poradách.

Ochrana lidských práv a mezinárodní normy

13. Jak se česká legislativa a praktiky v oblasti umísťování osob v policejních celách shodují s mezinárodními normami, jako jsou například standardy OSN nebo Evropské úmluvy o ochraně lidských práv?

Nejsem právník a znalec mezinárodních norem. Dle mých zkušeností je česká legislativa a praktiky ve shodě s mezinárodními normami.

14. Jaké mezinárodní závazky je třeba dodržovat při omezení osobní svobody osob v policejních celách?

Je nutno dodržovat standardy Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání týkající se policie. Jedná se o dva standardy, a to „Zadržování ze strany policie“ a „Aktualizace standardů CPT ohledně zadržování ze strany policie.“

15. Jaká konkrétní opatření by měla Česká republika přijmout k tomu, aby lépe chránila lidská práva osob umístěných v policejních celách v souladu s mezinárodními závazky?

Konkrétní opatření nenavrhují. Vše je nastaveno v pořádku.

Specifické situace a skupiny osob

16. Jaké výzvy vyvstávají při umísťování zranitelných skupin (např. mladistvých, žen, osob s postižením, cizinců) do policejních cel?

Zde je nutný odpovědný a individuální přístup policistů k těmto skupinám. Je nutno dodržovat zákonnost a využít všechny možnosti, které nám ukládá zákon.

17. Jaké existují specifické postupy pro tyto skupiny a jsou podle vás dostatečné?

Postupy jsou upraveny v zákoně a v IAR, dle mého soudu jsou postupy dostatečné.

18. Jak se řeší případy osob se zdravotními nebo duševními problémy při umístění do cely?

Jednotlivé případy se řeší s lékaři, kteří se vyjadřují, zda osoba je schopna být umístěna v policejní cele.

Vztah mezi policií a veřejností

19. Jak hodnotíte důvěru mezi policií a veřejností, pokud jde o podmínky umístění osob do policejních cel a s tím spojeného zásahu do lidských práv těchto osob?
K této otázce mohu jen uvést, že ji hodnotím na dobré úrovni.
20. Mělo by být zavedeno nezávislé sledování podmínek v policejních celách? Pokud ano, jakým způsobem by to mělo fungovat?
Nezávislé sledování podmínek v policejních celách nenavrhují, současné kontrolní mechanismy považují za dostatečné.
21. Jaké nástroje nebo mechanismy by mohly zajistit větší transparentnost a lepší dodržování lidských práv v policejních celách?
Ze strany Policie ČR jsou kontrolní nástroje a mechanismy nastaveny dobře. Opakovaně jsou prováděny kontroly dodržování lidských práv v policejních celách ze strany veřejného ochránce práv, ale hlavně z Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Návrhy v této oblasti nemám.

Budoucnost a legislativní změny

22. Myslíte si, že současná legislativa dostatečně reflektuje mezinárodní standardy ochrany lidských práv v policejních celách?
Současnou legislativu považují za dostatečnou, reflektuje mezinárodní standardy.
23. Jaké změny v legislativě nebo praxi byste navrhl/a pro zlepšení podmínek v policejních celách?
Legislativní změny nenavrhují.
24. Jakou roli mohou hrát moderní technologie (např. kamerové systémy, elektronická dokumentace) při monitorování podmínek v policejních celách?
Moderní technologie při monitorování podmínek v policejních celách mají velmi důležitou úlohu, jsou přínosem pro transparentnost a efektivní dokumentaci podmínek v policejních celách.

Zlepšení podmínek

25. Co byste doporučil ke zlepšení podmínek osob umístěných v policejních celách, aby byla více chráněna jejich lidská práva?
Z legislativních podmínek mne nic nenapadá a ohledně změn technického zabezpečení jsem se vyjádřil.
26. Existují nějaké konkrétní příklady nedostatků v současné praxi týkající se umístění osob do policejních cel, které by měly být odstraněny, případně pozměněny? Jakým způsobem?
Například vybudování sprchy určené pouze pro osoby umístěné do policejních cel. V některých případech mohou být osoby v cele až 72 hodin, což bez řádné hygieny není zcela v pořádku.

Závěrečné otázky

27. Myslíte si, že je školení policistů v této oblasti dostatečné?
Proškolování policistů v této oblasti vnímám jako dostatečné. Policisté mají možnost se s celou problematikou seznámit na intranetových stránkách pořádkové policie policejního prezidia, kde jsou všechny problematiky pořádkové policie.
28. Jakým způsobem jsou policisté informováni/školeni v této problematice a jak často?
Policisté jsou proškolováni na služebních poradách 2x za rok a také cestou E-Siař.
29. Je podle Vás potřeba prohloubit znalosti policistů v oblasti týkající se policejních cel v kontextu lidských práv osob umístěných do policejních cel, případně jakým způsobem?
Vzhledem k obměně personálního stavu na obvodních odděleních je znalosti u policistů nutno prohlubovat opakovaně. V této oblasti bych přivítal možnost kurzu v E-POLIS.

Prostor pro osobní vyjádření k dané problematice:

Vše důležité jsem již sdělil v rámci odpovědi na otázky.

PŘÍLOHA 2. POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR RESPONDENT Č. 2

I. část

1. Jaká je délka Vašeho služebního poměru u Policie České republiky?
19 let.
2. Na jaké pracovní pozici jste v rámci Policie České republiky zařazen?
Vedoucí obvodního oddělení.
3. Jaká je Vaše profesní zkušenost v oblasti policejních cel a s tím spojených zásahů do lidských práv?
Na bývalé pozici jsem měl jako zástupce vedoucího oddělení na starost administrativu spojenou s policejními celami. Na oddělení byly v tu dobu 4 policejní cely. Nyní mám na oddělení jednu celu.
4. Jaké jsou vaše hlavní kompetence nebo zkušenosti ve vztahu k hodnocení podmínek v policejních celách?
Prováděl jsem kontrolu výstupů a dohlížel jsem na zákonnou evidenci a dodržování oprávnění policistů při umístění a práv osob umístěných.

II. část

Podmínky v policejních celách

1. Jak byste stručně popsal současné podmínky, které panují v policejních celách v rámci České republiky?
Řekl bych, že pro omezené osoby jsou podmínky nadstandardní. Mají světlo, teplo, 3x denně stravu. Tyto osoby nejsou v policejní cele za odměnu, ale za svoje protiprávní jednání. Podle mě jsou podmínky v celách dobré.
2. Jakým způsobem je zajištěno, aby osoba umístěná v policejní cele měla přístup k základním potřebám, jako je jídlo, pitná voda a hygienická péče?
Při umístění jsou tyto osoby o těchto právech poučeny, poučení mají po celou dobu u sebe, takže z toho mohou čerpat po celou dobu. Jsou pod stálým dohledem policisty, který tyto jejich potřeby obstarává. Nebo je možné je z jeho strany pro tyto osoby zajistit. Tyto osoby mají stálý přístup k vodě. Hygienické péče je zajištěna přímo na celách.
3. Jak je osobám umístěným v policejní cele zajištěn přístup k lékařské, případně psychologické péči, pokud je to potřeba?
Pokud je osoba zraněná, tak před umístěním je povinná její prohlídka lékařem. Po celou dobu umístění, pokud o to požádá, tak je jí lékařská péče poskytnuta ze strany přivolaného lékaře, případně je eskortována do zdravotnického zařízení.
4. Jakým způsobem probíhá monitorování osob umístěných v policejní cele?
Cely jsou stále monitorovány kamerou s výstupem k policistovi, který provádí střežení cely. Tento v určitých intervalech také provádí fyzickou kontrolu na celách. Fyzická kontrola je však prováděna pouze v případě, když na to má prostor,

protože běžně plní spoustu dalších jiných běžných úkolů. Fyzická kontrola policejní cely by měla probíhat, nevím v jakých intervalech, ale ve skutečnosti je cela touto osobou monitorována jen prostřednictvím kamer.

5. Je tímto způsobem monitorována celá policejní cela, včetně toalety?
Je monitorována celá cela, ale prostor umyvadla a toalety je na kamerovém systému začerněn. V tomto prostoru tedy není ani vidět, co tato osoba dělá. Dřív byla cela monitorována celá, ale veřejný ochránce práv prováděl kontroly cel a tyto nedostatky zjistil. Na základě jeho zjištění potom došlo k začernění těchto prostor. Podle mě je to špatně, protože když osoba podle kamer má strážit osobu umístěnou a v tomto prostoru na osobu umístěnou nevidí, tak je to velký problém, protože za ni zodpovídá. Podle mě je to neřešitelný problém. Na jednu stranu to po nás požaduje veřejný ochránce práv, ale pro nás je to velký problém.
6. Je tento postup z Vašeho pohledu v pořádku v kontextu dodržování základních lidských práv, případně bylo by možné v tomto postupu něco změnit?
Já si myslím, že je to v naprostém pořádku, protože policisté za tuto osoby v rámci jejího umístění zodpovídají. Nic bych na tom neměnil, až na to, že bych oddělal ta začerněná místa, protože když by si v tomto prostoru osoba něco udělala, tak by za to zodpovídal policista, který tuto stráží, ale nevidí na ni.

Práva zadržených osob

7. Jakým způsobem jsou zadrženým osobám poskytovány informace o jejich právech a povinnostech před umístěním do policejní cely?
Tyto osoby by měly být poučeny slovně, ale praxe je taková, že dostanou poučení v písemné podobě, kde jsou jejich práva a povinnosti jednotlivě detailně popsány.
8. Je tento postup podle Vás dostatečný s ohledem na psychický stav osoby při jejím umístění do cely?
Tento postup je naprosto dostačující, protože když tato osoba nebyla schopna na předloženém poučení, v době umístění do cely, práva a povinnosti pochopit, tak jiný způsob poučení by byl bezpředmětný. Nemělo by to smysl.
9. Byla by podle Vás možná nějaká zlepšení v oblasti informovanosti osob umístěných v policejních celách?
Já si myslím, že ne. Všechna poučení, které se v rámci různých postupů ze strany policie používají, se provádějí obdobným způsobem.
10. Jaká opatření jsou přijímána k zajištění, aby osoby v policejních celách nebyly vystaveny mučení nebo jinému nelidskému zacházení?
Například dříve se prováděly prohlídky osob před umístěním tak, že osoba byla fyzicky, ve většině případů i bez oděvu, prohlédnuta, jestli u sebe nemá nějaké předměty, kterými by si mohla ublížit. Ale nyní se tyto prohlídky vesměs provádějí pouze pozorováním těla bez fyzického kontaktu intimních partií.

Přezkoumání důvodů umístění do policejní cely

11. Existují nějaké podmínky pro případné přezkoumání rozhodnutí o umístění osoby do policejní cely nezávislými orgány?
Já si myslím, že ne. Je to jedno z oprávnění policisty, tedy podle mě rozhodnutí o umístění osoby do policejní cely nikdo nepřezkoumává, avšak v případě stížnosti

mohou být přezkoumávány zákonné postupy policisty při umísťování osoby. Tím myslím povinnost prohlídky osoby, když je osoba zraněná, podání stravy, vyrozumění nějaké osoby atd. Tak se děje ze strany oddělení vnitřní kontroly. To jsem i zažil v několika případech. Nikdy však žádné pochybení zjištěno nebylo.

12. Jakým způsobem se takto děje a plynou z tohoto zjištění pro Vás následně nějaké povinnosti?

Na to už jsem odpověděl u předchozí otázky.

Ochrana lidských práv a mezinárodní normy

13. Jak se česká legislativa a praktiky v oblasti umísťování osob v policejních celách shodují s mezinárodními normami, jako jsou například standardy OSN nebo Evropské úmluvy o ochraně lidských práv?

Jsou v souladu, musí být, jinak by nebyly platné.

14. Jaké mezinárodní závazky je třeba dodržovat při omezení osobní svobody osob v policejních celách?

Mezinárodní úmluvy, například Všeobecnou deklaraci lidských práv nebo Úmluvu proti mučení.

15. Jaká konkrétní opatření by měla Česká republika přijmout k tomu, aby lépe chránila lidská práva osob umístěných v policejních celách v souladu s mezinárodními závazky?

Já si myslím, že by neměla přijímat žádné opatření. Osoby jsou chráněny dostatečně. Dle mého názoru někdy i nad míru.

Specifické situace a skupiny osob

16. Jaké výzvy vyvstávají při umísťování zranitelných skupin (např. mladistvých, žen, osob s postižením, cizinců) do policejních cel?

Například osobu musí prohlédnout osoba stejného pohlaví. U některé skupiny osob je umístění do policejní cely problematické a vždy závisí na konkrétní situaci. U cizinců je povinnost vyrozumět příslušný zastupitelský úřad o jejich omezení osobní svobody, pokud o to požádají. Cizinci také musí být poučeni o svých právech a povinnostech ve svém mateřském jazyce.

17. Jaké existují specifické postupy pro tyto skupiny a jsou podle vás dostatečné?

Prohlídka ženy ženou, tedy stejného pohlaví. To už jsem uváděl. U cizinců jsem také již uváděl. U mladistvých musí být vyrozumění zákonní zástupci, případně OSPOD.

18. Jak se řeší případy osob se zdravotními nebo duševními problémy při umístění do cely?

Musí být provedena lékařská prohlídka před umístěním do policejní cely, kde lékař musí naznat, že osoba je schopna umístění do policejní cely. Případně pokud je tam nějaký zdravotní problém, tak jsou ze strany lékaře poskytnuty informace o medikaci, kterou následně podává policie v rámci umístění a po celou dobu.

Vztah mezi policií a veřejností

19. Jak hodnotíte důvěru mezi policií a veřejností, pokud jde o podmínky umísťování osob do policejních cel a s tím spojeného zásahu do lidských práv těchto osob?

Policie je obecně represivní složka státu, policie má důvěru veřejnosti spíše v jiných směrech než v rámci problematiky při umisťování do policejní cely. Osobám umístěným do policejní cely se tento postup nelíbí, ale osoby poškozené při odjezdu osoby omezené na osobní svobodě ani neví, co se s touto osobou dále ze strany policie děje.

Doplňující otázka: V jakých směrech tedy policie důvěru veřejnosti má?

Policie má důvěru veřejnosti, tedy zejména ze strany osob poškozených, pokud dojde k potrestání pachatelů trestné činnosti.

20. Mělo by být zavedeno nezávislé sledování podmínek v policejních celách? Pokud ano, jakým způsobem by to mělo fungovat?

Já si myslím, že kontroly probíhají jednou za čas, například ze strany veřejného ochránce práv a možná také jiných institucí. Vím, že kontroly problematiky dochází v určitých periodách ze strany vrchního komisaře územního odboru, ten zjištěné nedostatky předkládá svým nadřízeným.

21. Jaké nástroje nebo mechanismy by mohly zajistit větší transparentnost a lepší dodržování lidských práv v policejních celách?

Já si myslím, že omezení osobní svobody, stejně jako umístění osob do policejní cely, by nemělo být transparentní. Je to určitý zásah do práv a svobod omezených osob a navíc jde o interní postupy policie. Větší transparentností by také mohlo být porušeno právo na GDPR.

Budoucnost a legislativní změny

22. Myslíte si, že současná legislativa dostatečně reflektuje mezinárodní standardy ochrany lidských práv v policejních celách?

Já si myslím, že ano.

23. Jaké změny v legislativě nebo praxi byste navrhl pro zlepšení podmínek v policejních celách?

Už jsem se k tomu vyjadřoval a myslím si, že je problém, že policejní cely není monitorována celá, tedy jsou zde začerněná místa, kam na osoby umístěné není vidět. Tímto směrem bych pravidla trochu pozměnil. V tomto směru bych umístěným osobám ubral prostor.

24. Jakou roli mohou hrát moderní technologie (např. kamerové systémy, elektronická dokumentace) při monitorování podmínek v policejních celách?

Všechny tyto systémy jsou v této problematice již zavedené.

Zlepšení podmínek

25. Co byste doporučil ke zlepšení podmínek osob umístěných v policejních celách, aby byla více chráněna jejich lidská práva?

Jsou chráněni dost. Nic bych v tomto směru nedoporučoval. Jejich práva jsou dodržována dostatečně.

26. Existují nějaké konkrétní příklady nedostatků v současné praxi týkající se umístění osob do policejních cel, které by měly být odstraněny, případně pozměněny? Jakým způsobem?

Problém je například, když má být osoba umístovaná prohlédnuta osobou stejného pohlaví, například žena ženou, když žádná žena v rámci oddělení není ve službě. Potom musí tuto osobu prohlédnout lékař. Takže se v některých případech může stát, že pouze z důvodu prohlídky před umístěním do policejní cely musí policisté osobu eskortovat k lékaři někdy i desítky kilometrů. Potom je také problém u cizinců, jazyková bariéra.

Závěrečné otázky

27. Myslíte si, že je školení policistů v této oblasti dostatečné?

Já si myslím, že určitě.

28. Jakým způsobem jsou policisté informováni/školeni v této problematice a jak často?

Nejsou školeni, ale jsou informováni cestou IS ISIAŘ, kde jsou interní akty řízení tohoto typu dostupné a každý policista je nucen se s těmito problematikami pravidelně seznamovat. Dále jsou policisté školeni také v rámci porad, kde jsou seznamováni i s případnými zjištěnými nedostatky. A také při zjištění nedostatků ze strany vrchního komisaře jsou policisté opětovně proškoleni a poučeni o těchto nedostacích.

29. Je podle Vás potřeba prohloubit znalosti policistů v oblasti týkající se policejních cel v kontextu lidských práv osob umístěných do policejních cel, případně jakým způsobem?

Já si myslím, že policisté mají dostatek informací a prohlubovat jejich znalosti v tomto směru není třeba.

Prostor pro osobní vyjádření k dané problematice:

Já si myslím, že už všechno bylo řečeno. Jediné, co bych k tomu uvedl je, že nikdo v policejní cele není za odměnu, ale je zde z důvodu svého protiprávního jednání. Práva těchto osoby jsou podle mě nadměrná. Jsou podezřelí z protiprávního jednání. Vím, že by měla fungovat presumpce neviny, ale právě proto není umístění do policejní cely povinnost, ale oprávnění.

PŘÍLOHA 3. POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR RESPONDENT Č. 3

I. část

1. Jaká je délka Vašeho služebního poměru u Policie České republiky?
28 let
2. Na jaké pracovní pozici jste v rámci Policie České republiky zařazen?
Vedoucí oddělení
3. Jaká je Vaše profesní zkušenost v oblasti policejních cel a s tím spojených zásahů do lidských práv?
Obrovská – každodenní náplň práce.
4. Jaké jsou vaše hlavní kompetence nebo zkušenosti ve vztahu k hodnocení podmínek v policejních celách?
Především kontrolní činnost.

II. část

Podmínky v policejních celách

1. Jak byste stručně popsal současné podmínky, které panují v policejních celách v rámci České republiky?
Podmínky jsou standardní, splňující právní úpravu a interní akty řízení.
2. Jakým způsobem je zajištěno, aby osoba umístěná v policejní cele měla přístup k základním potřebám, jako je jídlo, pitná voda a hygienická péče?
Tyto potřeby osoba omezená na osobní svobodě vykonává v cele, zde jsou umístěny osobní hygienické potřeby, tekoucí voda, tak i jídlo je jí v pravidelných intervalech podáváno prostřednictvím dozorčí služby.
3. Jak je osobám umístěným v policejní cele zajištěn přístup k lékařské, případně psychologické péči, pokud je to potřeba?
Přístup k lékařské péči zajišťuje policista střežící celu, který dle potřeby buď nechá osobu eskortovat na lékařské vyšetření do nejbližšího zdravotnického střediska, nebo telefonicky přivolá zdravotní službu na oddělení, kde bude osoba ošetřena. Na našem pracovišti se psychologická péče neposkytuje z důvodů nedostatku psychologů.
4. Jakým způsobem probíhá monitorování osob umístěných v policejní cele?
Monitorování osob umístěných v cele probíhá nepřetržitým video a audio záznamem s výstupem k dozorčí službě, kde policista dozorčí služby provádí ostrahu a monitoring cely.
5. Je tímto způsobem monitorována celá policejní cela, včetně toalety?
Není, toalety nejsou monitorovány z důvodu ochrany soukromí umístěných osob.

6. Je tento postup z Vašeho pohledu v pořádku v kontextu dodržování základních lidských práv, případně bylo by možné v tomto postupu něco změnit?
Tento postup je zcela v souladu s právními předpisy a interními akty řízení a není důvod něco na něm měnit.

Práva zadržených osob

7. Jakým způsobem jsou zadrženým osobám poskytovány informace o jejich právech a povinnostech před umístěním do policejní cely?
Práva osob před umístěním do cely jsou těmto osobám předávána na předepsaném tiskopise a dále je policista i ústně poučuje o jejich právech a povinnostech.
8. Je tento postup podle Vás dostatečný s ohledem na psychický stav osoby při jejím umístění do cely?
Naprosto dostatečný, nevím, jaké jiné způsoby by měly být užity u osob omezených na osobní svobodě.
9. Byla by podle Vás možná nějaká zlepšení v oblasti informovanosti osob umístěných v policejních celách?
Ne.
10. Jaká opatření jsou přijímána k zajištění, aby osoby v policejních celách nebyly vystaveny mučení nebo jinému nelidskému zacházení?
Policejní cely jsou nepřetržitě monitorovány kamerovými systémy, pravidelné kontroly provádí i služební funkcionáři a policisté jsou pravidelně seznamováni s interními akty řízení a případnými pochybeními.

Přezkoumání důvodů umístění do policejní cely

11. Existují nějaké podmínky pro případné přezkoumání rozhodnutí o umístění osoby do policejní cely nezávislými orgány?
Žádné zákonné podmínky o přezkum nejsou v žádném právním předpise uvedeny. Kontroly a oprávněnost osob umístěných v cele provádí služební funkcionáři, kontrolní orgány policie a ombudsman.
12. Jakým způsobem se takto děje a plynou z tohoto zjištění pro Vás následně nějaké povinnosti?
V případě zjištěných závad je mým úkolem jejich odstranění a proškolení policistů o zjištěných případných pochybeních a jejich neopakování.

Ochrana lidských práv a mezinárodní normy

13. Jak se česká legislativa a praktiky v oblasti umisťování osob v policejních celách shodují s mezinárodními normami, jako jsou například standardy OSN nebo Evropské úmluvy o ochraně lidských práv?
Jsou naprosto v souladu s těmito standardy.
14. Jaké mezinárodní závazky je třeba dodržovat při omezení osobní svobody osob v policejních celách?
Doporučujících stanovisek vydávaných Evropským výborem pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, Kanceláři veřejného ochránce práv České republiky, nařízení ministra vnitra č. 51 z roku 2013 o úhradě

a stravování osob omezených na osobní svobodě, zákon č. 273 z roku 2008 o Policii ČR - § 24 až 33, závazný pokyn PP č. 159 z roku 2009 o eskortách, střežení osob a o policejních celách. Dále závazné rozsudky Evropského soudu pro lidská práva.

15. Jaká konkrétní opatření by měla Česká republika přijmout k tomu, aby lépe chránila lidská práva osob umístěných v policejních celách v souladu s mezinárodními závazky?

Myslím si, že žádná.

Specifické situace a skupiny osob

16. Jaké výzvy vyvstávají při umisťování zranitelných skupin (např. mladistvých, žen, osob s postižením, cizinců) do policejních cel?

Osoby by měly být umisťovány odděleně od jiných osob, především od agresivních a násilných osob, osob jiného pohlaví a věku a osob ovlivněných alkoholem nebo drogami.

17. Jaké existují specifické postupy pro tyto skupiny a jsou podle vás dostatečné?

Postupy jsem popsál již v předchozí otázce. Navíc ke každé jednotlivé osobě se přistupuje vždy částečně individuálně.

18. Jak se řeší případy osob se zdravotními nebo duševními problémy při umístění do cely?

Osoby jsou umisťovány do cely jen se souhlasným stanoviskem lékaře a při umístění je zvýšená ostraha těchto osob.

Vztah mezi policií a veřejností

19. Jak hodnotíte důvěru mezi policií a veřejností, pokud jde o podmínky umístění osob do policejních cel a s tím spojeného zásahu do lidských práv těchto osob?

Na dobré úrovni, veřejnost chápe, že umístění osoby do cely může být jediným prostředkem pro ochranu společnosti.

20. Mělo by být zavedeno nezávislé sledování podmínek v policejních celách? Pokud ano, jakým způsobem by to mělo fungovat?

Nemyslím si, že by to bylo vhodné. Podkopalo by to důvěru samotných policistů v systém a zákonná oprávnění, která jsou jim svěřena. Již takto nastavený kontrolní mechanismus funguje v současnosti a není potřeba na něm něco měnit. Veřejnost je již na kontrolách zastoupena veřejným ochráncem práv – ombudsmanem.

21. Jaké nástroje nebo mechanismy by mohly zajistit větší transparentnost a lepší dodržování lidských práv v policejních celách?

Nevím o žádných, vše funguje, jak má. Kdo by pak kontroloval ty, co to mají kontrolovat? Zase by jen vznikaly kontroly kontrol, hodně byrokracie a výsledek nejistý.

Budoucnost a legislativní změny

22. Myslíte si, že současná legislativa dostatečně reflektuje mezinárodní standardy ochrany lidských práv v policejních celách?

Ano.

23. Jaké změny v legislativě nebo praxi byste navrhl pro zlepšení podmínek v policejních celách?

Nemám žádné návrhy.

24. Jakou roli mohou hrát moderní technologie (např. kamerové systémy, elektronická dokumentace) při monitorování podmínek v policejních celách?

Tyto systémy jsou již v současné době zavedeny na všech policejních služebnách, kde jsou policejní cely, a elektronická dokumentace probíhá cestou systému policie. Hrají velkou roli při monitorování osoby v cele a její kontrole.

Zlepšení podmínek

25. Co byste doporučil ke zlepšení podmínek osob umístěných v policejních celách, aby byla více chráněna jejich lidská práva?

Jejich práva jsou dostatečně chráněna současnou legislativou, není na tom co měnit nebo doplňovat.

26. Existují nějaké konkrétní příklady nedostatků v současné praxi týkající se umístění osob do policejních cel, které by měly být odstraněny, případně pozměněny? Jakým způsobem?

Nedostatek psychologů a psychiatrů, kteří by byli schopni a ochotni pracovat na žádost policie s osobou umístěnou v cele.

Závěrečné otázky

27. Myslíte si, že je školení policistů v této oblasti dostatečné?

Ano.

28. Jakým způsobem jsou policisté informováni/školeni v této problematice a jak často? *Pravidelně cestou interních aktů řízení, se kterými se musí seznamovat. Také na každodenních a měsíčních poradách útvaru.*

29. Je podle Vás potřeba prohloubit znalosti policistů v oblasti týkající se policejních cel v kontextu lidských práv osob umístěných do policejních cel, případně jakým způsobem?

Policisté na mém útvaru jsou v současné době dostatečně erudováni v oblasti policejních cel a lidských práv, neboť s osobami omezenými na osobní svobodě pracují prakticky každodenně. Nemyslím si, že je potřeba ještě jinak prohlubovat jejich znalosti, neboť ty současné jim plně postačují.

Prostor pro osobní vyjádření k dané problematice:

Vše jsem k tomuto tématu již popsal dostatečně.

PŘÍLOHA 4. POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR RESPONDENT Č. 4

I. část

1. Jaká je délka Vašeho služebního poměru u Policie České republiky?
31 let.
2. Na jaké pracovní pozici jste v rámci Policie České republiky zařazen?
Vedoucí oddělení
3. Jaká je Vaše profesní zkušenost v oblasti policejních cel a s tím spojených zásahů do lidských práv?
Spolupráce s kontrolními mechanizmy na všech úrovních.
4. Jaké jsou vaše hlavní kompetence nebo zkušenosti ve vztahu k hodnocení podmínek v policejních celách?
Od roku 2000 vedoucí směny - dozorčí služba, od roku 2008 vedoucí oddělení.

II. část

Podmínky v policejních celách

1. Jak byste stručně popsal současné podmínky, které panují v policejních celách v rámci České republiky?
Podmínky v policejních celách v rámci České republiky nelze úplně jednoduše srovnávat. PEO Praha je největším policejním detenčním zařízením v republice, přičemž je zde 27 policejních cel pro vícehodinové umístění. Dále v počtu umístěných a eskortovaných osob. V tomto zařízení bylo v průměru od roku 2013 ročně umístěno přes 5000 osob. Například v roce 2023 se jednalo o 5068 osob, v minulém roce šlo o 4661 osob. Podmínky v policejních celách jsou v tomto zařízení dle mého názoru nadstandardní a nedají se srovnávat s běžnými celami v rámci základních útvarů.
2. Jakým způsobem je zajištěno, aby osoba umístěná v policejní cele měla přístup k základním potřebám, jako je jídlo, pitná voda a hygienická péče?
Vše je garantováno plněním povinností, které pro policisty vyplývají z interních aktů řízení, konkrétně se jedná o závazný pokyn policejního prezidenta č. 159 z roku 2009 a také závazný pokyn policejního prezidenta č. 180 z roku 2012. Stravování konkrétně řeší nařízení ministra vnitra č. 51 z roku 2013. Tyto pokyny a nařízení jsou při umístění osoby do policejní cely dodržovány.
3. Jak je osobám umístěným v policejní cele zajištěn přístup k lékařské, případně psychologické péči, pokud je to potřeba?
V případě vzniku zdravotního problému v cele osoba kontaktuje z cely tzv. interkomem policistu pověřeného výkonem ostrahy cel, který věc prověří a řeší přivoláním rychlé záchranné služby nebo eskortou ke smluvnímu lékaři policie. Zdravotní problém může osoba uplatnit i během běžného převozu, tedy eskorty. Dále se jedná o běžné doplňování hygienických potřeb, výdej stravy, sběr jednorázového nádobí.

Doplňující otázka: Pokud mluvíte o smluvním lékaři policie, o jaké zdravotnické zařízení se v rámci Vašeho útvaru jedná?
Nemocnice na Bulovce.

4. Jakým způsobem probíhá monitorování osob umístěných v policejní cele?
Cely střeží policista pověřený výkonem ostrahy cel za využití kamerového systému, vše je zdokumentováno ve služební pomůcce a tato osoba plní úkoly stanovené vedoucím oddělení. Dále je cela kontrolována také při fyzické kontrole cel sledovacím průzorem ve dveřích cely, a to minimálně jednou za hodinu. Pokud tato osoba zjistí nějaký problém, tak na základě vlastního rozhodnutí bezodkladně reaguje. Vždy o tomto také informuje dozorčí službu útvaru. Policista dále při kontrole cel stisknutím příslušného tlačítka odvětrá celu speciálním zařízením, aby tak došlo k obměně vzduchu.
5. Je tímto způsobem monitorována celá policejní cela, včetně toalety?
Toaleta na tomto útvaru monitorována není. Je schována za tzv. zástěnou.
6. Je tento postup z Vašeho pohledu v pořádku v kontextu dodržování základních lidských práv, případně bylo by možné v tomto postupu něco změnit?
Tento postup je naprosto v pořádku a je pod drobnohledem veřejného ochránce práv a dále výboru CPT. Jedná se o Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Úmluva, která vznikla, přiznává CPT rozsáhlá oprávnění při výkonu návštěv zařízení, kde jsou osoby umístěny do policejních cel.

Práva zadržených osob

7. Jakým způsobem jsou zadrženým osobám poskytovány informace o jejich právech a povinnostech před umístěním do policejní cely?
Osoba je vždy poučena dle poučení, které je k dispozici v informačním systému policie, jedná se o formulář, který je osobě předán, na němž jsou uvedeny všechny její práva a povinnosti. Uvedené poučení existuje téměř ve všech jazykových mutacích. Pokud osoba něčemu nerozumí, tak jí je vše logicky vysvětleno policistou. Uvedené poučení obsahuje všechny potřebné informace, které by měla osoba umístěná do policejní cely znát. Poučení si převezme oproti podpisu.
8. Je tento postup podle Vás dostatečný s ohledem na psychický stav osoby při jejím umístění do cely?
Ano, je naprosto v pořádku.
9. Byla by podle Vás možná nějaká zlepšení v oblasti informovanosti osob umístěných v policejních celách?
V policejním zařízení v Praze se osoby umístěné mohou kdykoliv na cokoli zeptat obousměrným komunikátorem, interkomem, takže za mě není co zlepšovat.
10. Jaká opatření jsou přijímána k zajištění, aby osoby v policejních celách nebyly vystaveny mučení nebo jinému nelidskému zacházení?
Žádná opatření není třeba přijímat, tyto situace nevznikají a policejní cely jsou pod kamerovým záznamem, který je uchován po dobu 30 dnů.

Přezkoumání důvodů umístění do policejní cely

11. Existují nějaké podmínky pro případné přezkoumání rozhodnutí o umístění osoby do policejní cely nezávislými orgány?
Za umístění osoby do policejní cely odpovídá policejní orgán, který proti osobě koná řízení. PEO, tedy Pohotovostní a eskortní oddělení Praha, je pouze provozovatel cel, a pokud si osoba chce na cokoli stěžovat, případně podat nějaký podnět, je jí to umožněno v souladu s již zmíněným závazným pokynem policejního prezidenta. Tento podnět je následně postoupen na odbor vnitřní kontroly.
12. Jakým způsobem se takto děje a plynou z tohoto zjištění pro Vás následně nějaké povinnosti?
Může se takto dít dvěma způsoby, osobě se předají psací pomůcky a papír, na který může svoje podání sepsat, nebo s touto osobou podání sepíše přímo policista k tomu určený.

Ochrana lidských práv a mezinárodní normy

13. Jak se česká legislativa a praktiky v oblasti umisťování osob v policejních celách shodují s mezinárodními normami, jako jsou například standardy OSN nebo Evropské úmluvy o ochraně lidských práv?
Konkrétní srovnání nemám, ale česká legislativa je zcela jistě v souladu s evropskými normami.
14. Jaké mezinárodní závazky je třeba dodržovat při omezení osobní svobody osob v policejních celách?
Minimálně Evropskou úmluvu o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.
15. Jaká konkrétní opatření by měla Česká republika přijmout k tomu, aby lépe chránila lidská práva osob umístěných v policejních celách v souladu s mezinárodními závazky?
Já si myslím, že žádné. Současná opatření jsou v naprostém pořádku.

Specifické situace a skupiny osob

16. Jaké výzvy vyvstávají při umisťování zranitelných skupin (např. mladistvých, žen, osob s postižením, cizinců) do policejních cel?
Vždy je třeba k těmto osobám přistupovat individuálně, nelze paušalizovat. Například těhotná žena samostatně v cele, také je jiné stravování pro těhotnou ženu, která dostává navíc svačiny. Mladistvý může být umístěn pouze s dalším mladistvým, pokud jsou na cele dvě lůžka. Cizinci mají zase odlišné stravovací návyky, náboženství, nejí například vepřové maso. Strava je pro ně zajišťována odděleně. Postižení mají individuální operativní přístup. Jsou jim ponechány zdravotnické pomůcky a mají zvýšený dohled nad celou oproti standardu. Je toho více.
17. Jaké existují specifické postupy pro tyto skupiny a jsou podle vás dostatečné?
Specifické postupy nejsou, proč taky? Jsou to lidé jako my. Přístup je však vždy individuální a záleží na každé osobě jednotlivě.

18. Jak se řeší případy osob se zdravotními nebo duševními problémy při umístění do cely?

Osoby musí vždy podstoupit lékařské vyšetření. Do cely lze umístit pouze osobu, u které lékař stanovil, že je schopna pobytu v policejní cele.

Vztah mezi policií a veřejností

19. Jak hodnotíte důvěru mezi policií a veřejností, pokud jde o podmínky umístování osob do policejních cel a s tím spojeného zásahu do lidských práv těchto osob?

Omezení osoby na osobní svobodě s následným umístěním do policejní cely je jedním z největších zásahů do lidských práv člověka. Myslím, že většina osob v tento moment přestává policii důvěřovat a je to pouze o strpění úkonů.

20. Mělo by být zavedeno nezávislé sledování podmínek v policejních celách? Pokud ano, jakým způsobem by to mělo fungovat?

Nezávislé? Sledování? Opět další kontrolní orgán? Rozhodně ne. Oddělení vnitřní kontroly na všech možných úrovních, státní zastupitelství, Generální inspekce bezpečnostních sborů, CPT výbor, v neposlední řadě stěžovatelé, kteří jsou iniciátory k prošetření čehokoliv. To je plně dostačující.

21. Jaké nástroje nebo mechanismy by mohly zajistit větší transparentnost a lepší dodržování lidských práv v policejních celách?

Z mého pohledu je na to těžké odpovědět. Myslím, že v policejních celách PEO Praha je vše v naprostém pořádku.

Budoucnost a legislativní změny

22. Myslíte si, že současná legislativa dostatečně reflektuje mezinárodní standardy ochrany lidských práv v policejních celách?

Ano.

23. Jaké změny v legislativě nebo praxi byste navrhl/a pro zlepšení podmínek v policejních celách?

Žádné.

24. Jakou roli mohou hrát moderní technologie (např. kamerové systémy, elektronická dokumentace) při monitorování podmínek v policejních celách?

Určitě tyto technologie hrají významnou roli, PEO Praha v současné době požádalo Policejní prezidium o zařazení do programu na využití umělé inteligence v souvislosti s ostrahou cel.

Zlepšení podmínek

25. Co byste doporučil ke zlepšení podmínek osob umístěných v policejních celách, aby byla více chráněna jejich lidská práva?

Nic.

26. Existují nějaké konkrétní příklady nedostatků v současné praxi týkající se umístění osob do policejních cel, které by měly být odstraněny, případně pozměněny? Jakým způsobem?

Žádné nedostatky zde nevidím.

Závěrečné otázky

27. Myslíte si, že je školení policistů v této oblasti dostatečné?

Myslím, že s policisty, kteří jsou neustálými účastníky zajištění provozu policejních cel je třeba ze strany vedení útvaru neustále pracovat a věnovat se dodržování veškerých norem, zákonů, interních aktů řízení a pokynů nadřízených a pak je vše v pořádku.

28. Jakým způsobem jsou policisté informováni/školeni v této problematice a jak často?

Pravidelná školení, opakovaně 2 x ročně. Pro nově příchozí policisty jsou školení individuální.

29. Je podle Vás potřeba prohloubit znalosti policistů v oblasti týkající se policejních cel v kontextu lidských práv osob umístěných do policejních cel, případně jakým způsobem?

Myslím, že by na tuto problematiku mohl být kladen větší důraz na základní odborné přípravě, kterou musí projít každý policista po nástupu k Policii České republiky.

Prostor pro osobní vyjádření k dané problematice:

Chtěl bych také dodat, že PEO Praha disponuje tzv. infekčními celami, pro nemoci, které se šíří kapénkovou nákazou. Také disponuje tzv. detektorem tělesných otvorů. Velké téma je však, jak nakládat s osobami, které procházejí změnou pohlaví. Zde vidím zásadní nedostatek v legislativě.

PŘÍLOHA 5. POLOSTRUKTUROVANÝ ROZHOVOR RESPONDENT Č. 5

I. část

1. Jaká je délka Vašeho služebního poměru u Policie České republiky?
Ve služebním poměru 14 let, z toho 9 let u Policie České republiky.
2. Na jaké pracovní pozici jste v rámci Policie České republiky zařazen?
Komisař oddělení obecné kriminality.
3. Jaká je Vaše profesní zkušenost v oblasti policejních cel a s tím spojených zásahů do lidských práv?
Po nástupu k policii zejména s umístěním osoby do policejní cely, v souvislosti s páchanou protiprávní činností. Později, z pozice výkonu dozorčí služby na obvodním oddělení, dohled nad osobou umístěnou do policejní cely.
4. Jaké jsou vaše hlavní kompetence nebo zkušenosti ve vztahu k hodnocení podmínek v policejních celách?
Výkon dozorčí služby na obvodním oddělení, kde má dozorčí na starost tři cely pro vícehodinové umístění a jednu krátkodobou celu.

II. část

Podmínky v policejních celách

1. Jak byste stručně popsal současné podmínky, které panují v policejních celách v rámci České republiky?
Policejní cely slouží ke krátkodobému omezení osobní svobody, max. 72 hod., z tohoto pohledu jsou vybaveny dostatečně a podmínky zde jsou standardní.
2. Jakým způsobem je zajištěno, aby osoba umístěná v policejní cele měla přístup k základním potřebám, jako je jídlo, pitná voda a hygienická péče?
Jídlo je ve většině případů zajišťováno policisty daného oddělení, tzn. že dozorčí služba zajistí zakoupení stravy (snídaně, oběd, večeře) a následně tuto stravu vydá osobě umístěné v policejní cele. Pitná voda je v celách běžně k dispozici, stejně jako lůžko, cely jsou vytápěné, osvětlené, větrané. Osoby umístěné v cele mají k dispozici příkrývkou, stolek, umyvadlo a WC. Většina policejních cel není vybavena umývárnou, ale v případě potřeby lze zajistit, aby se osoba umístěná v policejní cele mohla umýt.
3. Jak je osobám umístěným v policejní cele zajištěn přístup k lékařské, případně psychologické péči, pokud je to potřeba?
V případě, že osoba umístěná v policejní cele potřebuje lékařské ošetření, lze to realizovat buď přivoláním zdravotnické služby, nebo eskortou osoby do nejbližší nemocnice.
4. Jakým způsobem probíhá monitorování osob umístěných v policejní cele?
Kamerovým systémem a fyzickou kontrolou cely v pravidelných intervalech.

5. Je tímto způsobem monitorována celá policejní cely, včetně toalety?
Prostor toalety není monitorován, v případě, že nelze kamerový systém nastavit tak, aby nezabíral prostor toalety, je tento prostor softwarově začerněn, nezobrazuje se na monitorovacím zařízení, ani se nenahrává.
6. Je tento postup z Vašeho pohledu v pořádku v kontextu dodržování základních lidských práv, případně bylo by možné v tomto postupu něco změnit?
Ano, z mého pohledu je v pořádku. Pokud by se stávající systém měl změnit, znamenalo by to rozsáhlé stavebně technické úpravy v každé budově Policie, kde je cely, což je za současných podmínek nerealizovatelné.

Práva zadržených osob

7. Jakým způsobem jsou zadrženým osobám poskytovány informace o jejich právech a povinnostech před umístěním do policejní cely?
Dostatečně. Osoby jsou opakovaně poučeny, před umístěním do cely svým podpisem stvrzují několik formulářů, na nichž jsou jejich práva a povinnosti dostatečně vysvětleny.
8. Je tento postup podle Vás dostatečný s ohledem na psychický stav osoby při jejím umístění do cely?
Zcela. Před umístěním do cely osoba, která je zraněna, není zdravotně zcela v pořádku, nebo je ovlivněna omamnými a návykovými látkami, podstupuje lékařské vyšetření, zda je schopna umístění v policejní cele. Poučení s jejími právy a povinnostmi zůstává osobě po celou dobu omezení k dispozici.
9. Byla by podle Vás možná nějaká zlepšení v oblasti informovanosti osob umístěných v policejních celách?
Stávající způsob mi přijde zcela dostatečný.
10. Jaká opatření jsou přijímána k zajištění, aby osoby v policejních celách nebyly vystaveny mučení nebo jinému nelidskému zacházení?
Monitorovací systémy se záznamem (obraz a zvuk), záznam o průběhu omezení osobní svobody a veškerých mimořádných událostech, včetně zaznamenávání vstupu do cely a důvodu, proč bylo do cely vstupováno. To je podle mě dostatečné, aby k těmto excesům nedocházelo.

Přezkoumání důvodů umístění do policejní cely

11. Existují nějaké podmínky pro případné přezkoumání rozhodnutí o umístění osoby do policejní cely nezávislými orgány?
Osoba může podat stížnost např. státnímu zástupci, kontrolním orgánům policie, ombudsmanovi, což je veřejný ochránce práv, soudu, dále např. policisté musí vyrozumět státního zástupce o zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu. Dále je v rámci Evropské unie zřízen Výbor proti mučení.
12. Jakým způsobem se takto děje a plynou z tohoto zjištění pro Vás následně nějaké povinnosti?
Ze strany veřejného ochránce práv a Výboru proti mučení jsou vykonávány kontroly. V případě zjištění nedostatků je žádáno o sjednání nápravy, např. začernání míst s toaletou na monitorovacím systému, v případě, že není možné systém nastavit tak, aby prostor toalety nezabíral.

Ochrana lidských práv a mezinárodní normy

13. Jak se česká legislativa a praktiky v oblasti umísťování osob v policejních celách shodují s mezinárodními normami, jako jsou například standardy OSN nebo Evropské úmluvy o ochraně lidských práv?

Česká legislativa je v souladu s mezinárodními smlouvami a standardy, ale je zde prostor pro další zlepšení.

Doplňující otázka: Jaké zlepšení myslíte?

Např. požadavek na zlepšení možností hygieny v celách, více přirozeného světla, sprcha jen pro umístěné osoby, lepší proškolení policistů, požadavek na posílení nezávislého dohledu atd.

14. Jaké mezinárodní závazky je třeba dodržovat při omezení osobní svobody osob v policejních celách?

Evropskou úmluvu o lidských právech, Evropskou úmluvu proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, Pravidla OSN o minimálních standardech zacházení s vězněnými osobami.

15. Jaká konkrétní opatření by měla Česká republika přijmout k tomu, aby lépe chránila lidská práva osob umístěných v policejních celách v souladu s mezinárodními závazky?

Zlepšit podmínky pro osobní hygienu, což je ve většině případů vzhledem k nutnosti stavebně technických úprav a posílení počtu dozorujících policistů nemyslitelné. Sprcha by byla zcela jistě vhodná.

Specifické situace a skupiny osob

16. Jaké výzvy vyvstávají při umísťování zranitelných skupin (např. mladistvých, žen, osob s postižením, cizinců) do policejních cel?

Do policejních cel jsou osoby umísťovány jednotlivě, v případě osob s postižením je zde určité riziko, neboť cela nemusí být zcela přizpůsobena danému postižení. V případě cizinců se jedná o jazykovou bariéru. Každá ze zranitelných skupin představuje určitou výzvu, policisté vykonávající dozor nad těmito osobami, by měli mít nadhled, trpělivost a zejména schopnost komunikace.

17. Jaké existují specifické postupy pro tyto skupiny a jsou podle vás dostatečné?

Například ženy nesmí být umístěny společně s muži, mladistvý nesmí být v cele s dospělým a podobně. Je to zcela dostatečné.

18. Jak se řeší případy osob se zdravotními nebo duševními problémy při umístění do cely?

Zvýšeným dohledem, případně stálou přítomností dalšího policisty, vykonávajícího zvýšený dohled.

Vztah mezi policií a veřejností

19. Jak hodnotíte důvěru mezi policií a veřejností, pokud jde o podmínky umísťování osob do policejních cel a s tím spojeného zásahu do lidských práv těchto osob?

Z mého pohledu dobře, značná část veřejnosti si je vědoma, že pro umístění do policejní cely musí existovat zákonný důvod a nikdo nemůže být umístěn do policejní cely bezdůvodně.

20. Mělo by být zavedeno nezávislé sledování podmínek v policejních celách?
Pokud ano, jakým způsobem by to mělo fungovat?
Nezávislé sledování podmínek již funguje, z mého pohledu je dostatečné.
21. Jaké nástroje nebo mechanismy by mohly zajistit větší transparentnost a lepší dodržování lidských práv v policejních celách?
Lepší proškolení policistů, kteří mají osoby umístěné v policejních celách na starost.

Budoucnost a legislativní změny

22. Myslíte si, že současná legislativa dostatečně reflektuje mezinárodní standardy ochrany lidských práv v policejních celách?
Ano, zcela.
23. Jaké změny v legislativě nebo praxi byste navrhl/a pro zlepšení podmínek v policejních celách?
Z mého pohledu nejsou legislativní změny zapotřebí.
24. Jakou roli mohou hrát moderní technologie (např. kamerové systémy, elektronická dokumentace) při monitorování podmínek v policejních celách?
Větší transparentnost, rychlejší reakce na mimořádnou událost. Ale moderní technologie jsou v cele již umístěné. Moje původní profesní zaměření je v informačních technologiích, proto jsem také nedávno přemýšlel, zda by v rámci policejních cel nemohla být využita třeba i umělá inteligence, která by policistovi pomáhala se střežením osob. Například by mohla vyhodnocovat chování osoby, případně monitorovat životní funkce, a tak přispět k tomu, aby nedocházelo ke zbytečným mimořádným událostem.

Zlepšení podmínek

25. Co byste doporučil ke zlepšení podmínek osob umístěných v policejních celách, aby byla více chráněna jejich lidská práva?
Automatický monitoring, tj. využití umělé inteligence pro monitorování podmínek a automatické upozornění policisty vykonávajícího dohled na nestandardní situaci.
26. Existují nějaké konkrétní příklady nedostatků v současné praxi týkající se umístění osob do policejních cel, které by měly být odstraněny, případně pozměněny? Jakým způsobem?
Lepší prostor pro osobní hygienu, možnost osprchovat se. To je však spojeno se stavebními úpravami.

Závěrečné otázky

27. Myslíte si, že je školení policistů v této oblasti dostatečné?
Ne.
28. Jakým způsobem jsou policisté informováni/školeni v této problematice a jak často?
Jednou ročně prostřednictvím interních aktů. Případné nedostatky se také řeší v rámci služebních porad, takže jednou za měsíc. Když by došlo k nějaké

nestandardní situaci, kterou zapříčinil policista, tak je to s tímto jednotlivcem řešeno samostatně ihned následující službu.

29. Je podle Vás potřeba prohloubit znalosti policistů v oblasti týkající se policejních cel v kontextu lidských práv osob umístěných do policejních cel, případně jakým způsobem?

Bylo by to vhodné, zejména u policistů vykonávajících dohled nad policejními celami. Školením, kterého by se účastnil i zástupce veřejného ochránce práv.

Prostor pro osobní vyjádření k dané problematice:

Nic dalšího mě nenapadá.

PŘÍLOHA 6. FOTODOKUMENTACE POLICEJNÍCH CEL

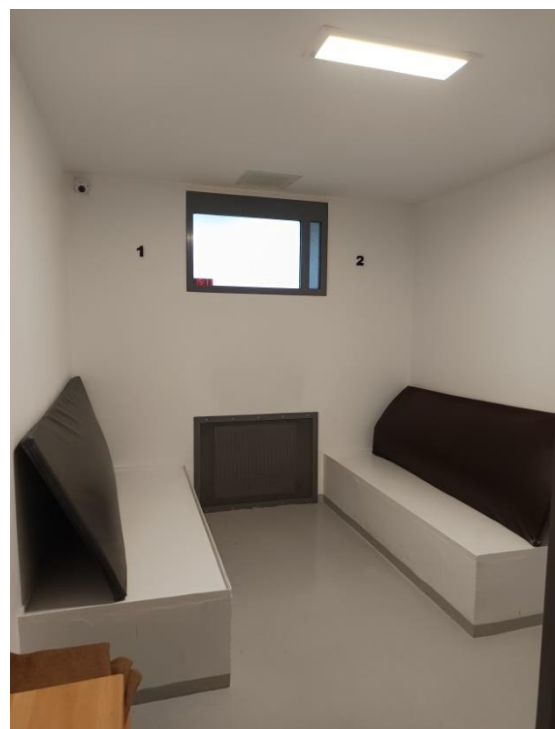
(Zdroj PČR – PEO Praha)

Policejní cely PEO Praha

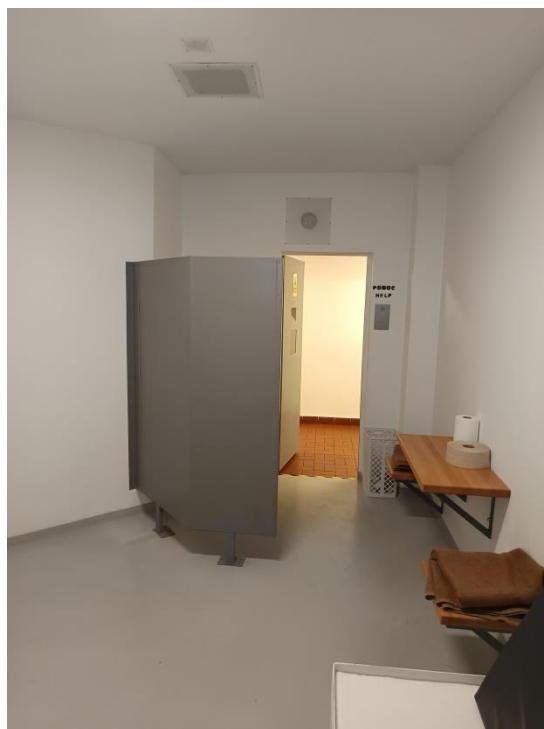
Dveře do cely

Cela

Toaleta

Zástěna

Okno cely